

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű: sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitóliter ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, szeptember 2.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérlek: Munkások hazafisága.
Aradi iparosok a tanítóképző árlejtésén.
Az egyetem új rektora.
Két halottrablás Aradon.
Parlament rendőrség az új országában.
Véres zavargások Zágrábban.
A braganzai herceg öngyilkossági kísérlete.
Az erdőőr gyilkosa.
Az aradi városháza tervezője meghalt.
Egy csőd áldozata.
A pénzügyi-bizottság ülése.
Az aradi Kossuth-ünnep.
A költő hagyatéka.
Munkások harcra a pályaudvaron.
Tolvaj vendégbarát.
Az urbéres erdő-manipulációk ellen.
Tárca: Erdélyben. Irta: Kara Győző.
Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.

Munkások hazafisága.

Arad, szeptember 1

Két esemény kerül egymás mellé a gondolatunkban. Az egyik az a felhívás, melyet az aradi munkások bocsátottak ki Kossuth Lajos napjának megünneplésére. Egyszerű nyelven megírt proklamáció ez, de minden mondata a becsületes hazafiságnak megnyilatkozása. Azon a napon pedig, a mikor ez a felhívás megjelent, a fővárosban gyűlést tartottak a szoba- és ablak-tisztító munkások. Szó kerülvén pedig ezen a Kossuth-ünnepről, egy munkás ellenezte az ünnepen való

részvételt, és azt *hiábavaló cafrangnak* nevezte.

A lapok úgy írják, hogy ez az ember szocialista volt. Lehet. Ugy tudjuk, azok között, akik az aradi munkásokat a Kossuth-ünnepelés dolgában összehívják, szintén több szocialista érzelmű ember van. Es ez ad okot arra, hogy a munkásokról, Kossuthról és a szocializmusról elmélkedjünk.

A szocializmus terjedését feltartóztatni ma már lehetetlen; ha csakugyan arra gondolnának, talán csak elmérgesítenék a helyzetet. A teendő most más. Az, hogy a szocialista munkásokat tartsuk meg a hazánknak, s a hazafiság szent tüzevel egészítsük ki belőlük a nemzetköziség dudvaát.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulója az a magasztos alkalom, a melyen ezt a hivatást a legszebben lehet teljesíteni. Es ezért szólunk, a kikkel ritkán volt alkalmunk szóba állani: a szocialista munkások vezéreire.

Nem elég, ha akkor, a mikor a népet és a munkásokat kioktatják a szocializmusra, felolvassák, vagy felolvastatják nekik Marx és Lassale műveit, a melyeket a munkások nem is értenek meg és voltaképpen előtanulmányok nélkül meg sem is érthetnek. Kell, hogy a nevelésben benne legyen oly nagy emberek tiszteletének kultusza, mint például Kossuth Lajosé.

Kossuth Lajos, a ki a magyar jobbagyságot megszüntette és annak összes

bilincseit összetörte, vajjon nem volt-e a szó igazi és nemes értelmében apostola a munkásoknak: nagyobb azoknál, a kiket ők munkásapostoloknak neveznek?

Ezt tovább bizonyítani nem is kell. Minden gondolkozó szocialista azonnal belátja, hogy igaz.

S nem is fog tovább agitálni Kossuth emlékének ünneplése ellen. Es miután kétségtelenül igaz, nem sokat kell bizonykodni azon sem, hogy ilyen nagy emberek tiszteletét kultiválni kell a szocialistáknak is és azoknak is, a kik a szocialista neveléssel foglalkoznak.

A szocializmus a jövő zenéje. De oda még nem jutott mindenütt el, hogy az őr közte és a hazafiság közt áthidalni tudna. Nem tévedünk azonban, ha azt állítjuk, hogy jön majd egy nagy szocialista — és ez lesz a legnagyobb — a ki majd doktrinór módon és gyakorlatban áthidalja ezt az ellentétet.

A vértanúk városának munkásairól vegyének példát azok, a kikre a többi vidékek munkásai a vezető szerepet bizzák. Kossuth Lajos eszméit ünnepeve, értsék meg azt, hogy a haza szeretete a munkások küzdelmeivel nem összeférhetetlen és hogy a hazát nem ismerő, a haza nagyjait megtagadó munkás csak megvetést érdemel. Talán sokan vannak, a kik már a hazátlanság felé hajlanak, ezeket az eltévelyedésük útjában állítsa meg egy név: a Kossuth Lajos neve. Az aradi munká-

TÁRCA

Erdélyben.

— Úti epizódok. —

Irta: Kara Győző.

(Vége.)

III.

Nagynőhezen kerítettünk egy kereskedésből két pár tornacipőt, egyebet nem kaptunk, zsebünkkel és papirossal takargattuk körül lábszárunkat, hogy a vizes ruha ellen védekezzünk s egy liter borral belülről felmelegítvén magunkat kocsiá ültünk s indultunk Zalatra felé. Másfél óráig a bucsumi völgy zugó patakja s a község ugyanily hosszú területen elszórt házai mellett haladtunk, majd az országútra térvén ismét vadregényes szépségű vidéket jártunk be. A hideg, metsző eső irgalmatlanul csapott szemünk közé, de nem fogott ki rajtunk: Gyönyörködöttünk a vidég szépségében, csodáztuk a szerpentin ut merész emelkedéseit s felsőleges látványban volt részünk, midőn közel ezer méter magasságban a „Dealumare”, a „Nagyhegy” tetejére értünk. Ott voltunk az Aranyos és Ompoly vízvázlatján. A kocsi megkötötte a kocsi hátsó kerekeit s lefelé tartottunk. Az első fordulónál egy sziklarepedésből egy ujjnyi vastagságú forrás bugygyant elő. Az Ompoly forrása volt s mi mindvégig a medre mellett haladtunk s nekem eszembe jutott Patófi:

„Honán kül a fű,
Honában a patak,
Magas hegyek között
Együtt vándorlanak.”

Megfigyeltem egy folyó életét. Láttam mint táplálkozik a kétfelől lecsörgedező források vizével, miként szélesbedik medre, növekszik vize s miként lesz néhány kilométernyi folyása után a jelentéktelen forráskából számottevő folyó. Amint lejjebb jutunk, a hegység új jellege mutatkozik; előbukkan egy-egy hatalmas mészkőszikla mint valami óriás vakandok-turás. Esti fél hétkor Zalatra értünk, most már harmadszor bõrig átázván. A vendéglős sanda gyanuval fogadott, a mint téli kabátba burkolózva, bokán fölül fölgyürközött nadrágban, vizesen mint a kutba esett róka, de száraz és vadonatúj tornacipőben a kocsiból leszállottunk; holmi vándor csepürágóknak nézhetett, sőt még mások is; mert midőn Schmidt a ki öt órahosszat vizes takarón ült s egész a belekig átázott nem kapván meg hamarosan bőrdíjét, lármát csapva a ház felgyújtásával fenyegetőzött, a vendéglős még a csepürágóknál is veszedelmesebb egyéneknek tartott s egyszerűen ki akart bennünket telepíteni. S csak midőn megtudta, hogy mi egy napon háromszor is csontig átázott szerencsétlen turisták vagyunk, akkor melegedett fel irántunk érzékeny keble, ápolásába fogadott, körülöttünk szorgoskodott, jó vacsorát s ágyat készített s a cselédség egész éjszakán át a tűz mellett minden ruháin-

kat a cipőinket szárította, úgy, hogy mire másnap reggel felkeltünk, el is felejtettük már előző napi keserveinket. És most még egyszer Bucsum-Sásza korcsmáros birodalmához fordulok; tudatom velem, hogy e zalatnai korcsmáros is oláh ember és én még most is itt íróasztalom mellett, és mindenkor, a mikor csak eszembe jut e korcsmáros nem tudok róla egyebet mondani, mint hogy: „Áldja meg az isten mind a két kezével!”

Ez a nap végzetes volt ránk nézve, megfogytunk. Vezérünk, Kádas Antal, ugyanis éppen a gyászos évforduló alkalmából Világos síkján jártatta esztét s meggondolva, hogy 53 év előtt a névtelen félisteneknek mily lelkes, mily elszánt serege egedve a tulnyomó erő hatalmának rakta le ott a fegyvert, magais nagyot és merészet gondolt, a szabadságharc dicső bajnokainak halhatatlanságát megirigyelvén, hogy neve azokéval egy közös nap emléke útján együvé forrjon, Zalatra augusztus 18-án esti hét órakor lerakta a fegyvert. Kijelentette, hogy nem folytatja a kirándulást, hanem visszatér Aradra. Szavát be is váltotta s másnap délben elszakadt tőlünk s így történt, hogy négy nappal később kettőre lepadva tértünk vissza.

Zalatra fejlődésének induló csinos városka. A vasút mentén rengeteg területen fekszenek kénygyári s néhány lépésnyire tőlük Lukács Béla kastélyával szemben van az állami kőipariskolája. Az igazgató előzékenyen fogadott, végig vezetett az összes műhelyeken s nagy

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

sok pedig ne elégedjenek meg azzal, hogy a maguk hazafiságáról az ünnepléssel tanúságot tesznek, hanem hassanak oda, hogy a Kossuth-ünnepről aranyhídja legyen annak az ünnepnek, a mely néhol a hazafiság és a szocializmus között tátong.

(7)

Aradi iparosok a tanítóképző árlejtésén.

(Fölirat a miniszterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

A mikor az aradi tanítóképző épületére a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban tartott árlejtésről megemlékeztünk, már akkor kifejezést adtunk annak a föltétlenül jogos kívánságnak, hogy az építkezés munkálatait aradi iparosok kapják meg. Most ennek érdekében az Aradvideki Iparegyesület fölterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A fölterjesztés így szól:

Nagyméltóságú miniszter ur! A nagyméltóságod tárcája terhére Aradon, Arad. szab. kir. város törvényhatóságának jelentékeny anyagi hozzájárulásával építendő állami tanítóképző intézet építési munkáinak biztosítása iránt f. hó 25 én tartották meg az ajánlati tárgyalást és annak eredménye Nagyméltóságodhoz terjesztett fel döntés végett.

Mielőtt ezen döntés bekövetkezne, arra való tekintettel, hogy az építkezés egésze úgy, mint annak egyes munkacsoportjaira megfelelő számban tettek teljesen munka és versenyképes, megbízható aradi iparosok ajánlatokat, — tekintettel továbbá arra, hogy a helybeli építőipar az általános nyomorúságos anyagi viszonyok következtében ugyszólván munka és kereset nélkül szűkölködik, azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk alapszabályszerű hivatásunkhoz képest Nagyméltóságodhoz: kegyeskedjék az Aradon építendő állami tanítóképző intézet építési munkáinak eszközölését aradi iparosokra bízni.

Az aradi építőiparosok számos nagy magán és középületnél nemcsak helyben, de messzebb vidéken is teljes elismerést vívtak ki szolidaritásuk, lelkiismeretes munkájuk és izlésük által. Nevezetesen az aradi igazságügyi palota, a temesvári pályaudvar stb. építésénél bizonyították versenyképességüket; méltányos tehát, hogy akkor midőn itt helyben egy nagyobb építési munka vár teljesítésre, melynek költségeit részben az aradiak fedezik a megszavazott hozzájárulásból, ettől a munkától és az ennek révén vár-

ható becsületes keresettől ezen iparosok esetleg valamivel olcsóbb ajánlatot tett idegen vállalkozók javára el ne üttessenek.

Bizunk Nagyméltóságod méltányosságai és igazságérzetében s újból kérjük a fennebb kifejtett kérelmünk jóindulatú figyelmébe vételét.

Nagyméltóságodnak Aradon, 1902. évi augusztus 30-án aláíratos szolgálói: az Aradvideki Iparegyesület nevében: Nesnera Aladár s. k. ügyv. elnök, Edvi-Ilés László s. k. igazgató.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége ugyanezen ügyben sürgős felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, arra nézve: hasson oda a kultuszminiszternél, hogy a tanítóképzés munkái az egyes iparcsoporthoz ajánlatokat tett aradi építő iparosoknak ítéltesse oda.

TÁVIRATOK.

* Az olasz király Frankfurtban.

Frankfurt, szeptember 1. Az olasz király szemlét tartott huszárezrede fölött, azután résztvett az ezred tisztikara által rendezett diszebeden. Az ezred parancsnoka felköszöntötte a királyt, aki a császárra és az ezredre mondott pohárköszöntővel válaszolt. A király este 9 órakor utazott el.

Sztrájk-mozgalmak.

Firenze, szeptember 1. Negyvenkét szakma munkásai sztrájkolnak. A pignolei fémárugyárban, amelynek munkásai az általános sztrájkot kivánták, folynak a tárgyalások a sztrájk megszüntetése végett. A munkások általában nem helyeslik az általános sztrájkot, mert szerintük az általános sztrájk nincs arányban a pignolei gyárban támadt jelentéktelen differenciákkal. Firenzében minden teret egyegy század katonaság tart megszállva. A várost és a külvárosokat lovas őrségek járják be. A városban 6000 katonára van összehívva a carabinieri és rendőrségen kívül. A hávéházak zárva vannak, gyűléseket csak szabad ég alatt szabad tartani. Azt hiszik, hogy a sztrájk még legfeljebb két napig fog tartani. A város egyes pontjain a gázcsöveket összetörték, de hamarosan ki is javították.

Barcelona, szeptember 1. Az itteni gázmunkások sztrájkolnak. Valenciában a gázmunkások sztrájkja fenyegető fordulatot kezd venni.

A hatóságok intézkedéseket tettek a város világitásának biztosítására.

St Etienne, szeptember 1. A Loire megyei bányamunkások szövetségi bizottsága egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy a Loire-medence bányamunkásai szeptember 12-én megkezdjék a sztrájkot.

Az egyetem új rektora.

(Változás a budapesti egyetemen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 1.

A budapesti tudományegyetemen ma délelőtt volt a rektorválasztás. A központi egyetem disztermében délelőtt 11 órakor gyűltek össze a rektorválasztók: Berger Ev. János dr., Demkó György, Székely István és Kiss János hittudományi, Hercegh Mihály, Antal Gyula, Mariska Vilmos és Király János jogkari, Schulek Vilmos, Tauffer Vilmos, Liebermann Leó és Bókay János orvoskari, Than Károly, Gyulai Pál, Eötvös Loránt báró és Ponor Theurewk Emil bölcsészeti tanárok.

A gyűlésen Vécsey Tamás dr. magy. kir. udvari tanácsos, a lelépő rektor elnökölt, míg a jegyzőkönyvet dr. Margitai Antal egyetemi tanácsjegyző vezette. Az elnökölő rektor üdvözölve a megjelenteket, előadta, hogy az egyetemi szabályok értelmében a folyó 1902/3-ik iskolai évre az orvosi kar tanárai közül lehet rektort választani.

A rektorválasztók nyomban beadták szavazataikat, melyeknek összeszámlálása után kint, hogy az összes szavazatok dr. Kéty Károly nyilvános rendes tanárra estek. Hasonló egyhangú váiasztás évtizedek óta nem fordult elő az egyetemen. Vécsey elnök kihirdette az eredményt, melyről Székely István dr. hittudományi kari dékán vezetésével küldöttség értesítette Kéty tanárt, aki kijelentette, hogy a választást köszönettel elfogadja. Az új rektor már holnap hivatalba lép és ünnepélyes beiktatása szeptember 14 én lesz.

Csurgói Kéty Károly orvosdoktor, a gyakorlati belgyógyászat rendes tanára, a II. belgyógyászati kóroda igazgatója, a magy. tud. akadémia I. tagja, a magy. orvosi könyvkiadó társulat alapító és igazgató, a kir. m. természettudományi társulat örökítő és a budapesti kir. orvosegyetel választmányi és alapító tagja, az orvosi kar kórodai bizottságának elnöke, a budapesti kir. orvos-egylet volt elnöke, az orsz. orvosszövetség elnöke, a pesti szegény gyermek-

örömünk telt a látottakban. A kőcsiszolás változatos művészete gyönyörű tárgyakat teremt itt, de nagy hátránya, hogy a hozzá szükséges fémfoglatok előállítására nem áll módjában s így nem képes versenyezni a külföld ezirányú iparával.

Délelőtt folytattuk utunkat Gyulafehérvár felé. Keskenyvágyú vasut fut végig az Ompoly völgyén, a rabló mőcök vidékén, a hol még ma is veszélyes országúton megtenni az utat, noha az újabb odarendelt s az országút mentén épült kaszárnyában lakó csendőrs némi jobba tette a közbiztonsági állapotokat. A szabadságharc legkegyetlenebb vérengzése e vidéken történt. Itt dühöngtek Dobra, Pipos és Nemes mőcai, a preszákai véres nap hirhelt rablói. Zalattól tíz kilométernyire Preszák falunál közvetlen a vasut mentén egy parkszerű terület látható, rajta három nagy domb. Az 1848. október 23-iki vérengzés színhelyén vagyunk. Közel ezer kegyetlenül legyilkolt magyar ember hamvai pihennek e dombok alatt, melyek mindegyikét egy-egy emlékkő díszíti. A középső dombon egy urnába végződő kőoszlop, melyből lobogó láng csap ki: e domb alatt pihennek Lukács Béla volt miniszter e vérengzés alkalmával legyilkolt szülői s testvérei s tőle vagy 100 lépésnyire az Ompoly mentén látható a rozoga malom, hová oláh dajkája őt magát elrejtette. Hét és fél óráig vadregényes hegyszorosban vezet a vasut, a távolban mind-sűrűbben láthatók a mészáló sziklakupok, az ut

mentén egy-egy marcona kinézésű mőc kalapja mellé tűzött nagy vörös bazsarózsával s fésű alakban erősen fölunkorodó booskorban, míg a völgy végre tágul, a folyó mentén végtelen káposzta földek — Abrudbánya és Gyulafehérvár éléskamrája — terülnek el s így tart ez egész Gyulafehérvárig, a hová délelőtti 11 órakor érkezünk. Kádas itt elhagyván bennünket, mi is előbb tervezett további utirányunkat megváltoztattuk s ezentul kerülvén a mőcök vidékét, felkerestük Erdély kultur-központjait.

Gyulafehérvár előttem szent hely; nem azért mert püspöki székhely, hanem mert minden talpalatnyi földjéhez magasztos történelmi emlékek fűződnek. Várfokáról „két ezredév tekintett le reánk“ s mi elsősorban e két ezredév legnagyobb hősenek emlékét kerestük fel. Áhitattal állottam meg ama kőarkophag előtt, melyben a keresztény világ egyik legnagyobb hősenek, Hunyadi Jánosnak hamvai pihentek. Lelkemből felbredtek emlékei a dicsőségteljes lovagkornak és nemzetünk leggyászosabb éveinek, midőn e sarkophággal átellenes oldalon Izabella királyné és János Zsigmond kőkoporsói elé térdeltem. De fájdalommal érintett az erdélyi püspökök közömböség, melylyel e szent emlékek iránt viseltettek; csodáltam, hogy annyi fenkelt gondolkodású főpap között nem találkozott még egy sem, a ki e sarkophagok méltó elhelyezéséről gondoskodott volna, mert bántó szegényes az

az egyszerű zöldre festett léckerítés, mely Erdély megmentőjének e szent ereklyéjét körülveszi. Az erdélyrészi magyarság eme eléggé meg nem róható indolentiájáról még sok egyebet tudnék írni, mert sokat láttam!

A gyulafehérvári vár gyönyörű szép része a városnak. A vár kapuja remekműve a barokk építészetnek s parkjai az ismert katonai rend és tisztaságnak mintaképei. Az egyik parkban szerényen húzódik meg Lósy Losenau Lajos emlékszobra, melyet a „k. k. siebenbürgische Armeecorps“ emelt a piski csatában megsebesült s két napra rá Szebenben meghalt császári ezredesnek. Még csak a híres Batthányi-könyvtárt néztük meg s ekkor egész délutánra egy kétezer év előtt letűnt világ romjai közé temetkeztünk. Felkerestük dr. Cserny Béla főgymnasiunai tanárt, a hírneves archaeologist, at ki egy héttel előbb az Orczy-Vásárhelyi könyv árban vendégem volt. Aradi tartózkodását az itteni hírlapok nem regisztrálták, bizonyára, mert nem elég érdekes ember. A tudós szeretetteljes örömmel fogadott bennünket, ott hagyta könyvek halmazával telepakolt íróasztalát s eljött velünk Apulumba, az egykor oly virágzó római városba, melynek eltemetett romjain ma a gyulafehérvári vár épült s melynek a vártól északra fekvő részét Cserny hozta napvilágra. Tizenöt éve folytatja az asatásokat s muzeumában a római város életnek minden nyilvános és titkos üzelmeinek emlékeit helyezte el. Itt a néma kövek meg-

kórház tiszteletbeli főorvosa. A közegészségi tanács rendes tagja. A budapesti egyetemi orvostan haligatók segély- és önképző-egyesületének tiszteletbeli és alapító tagja. Nyilvános rendes tanárrá nevezetett 1889-ben. Született Csurgón 1839. szeptember 14-én, így jelenleg 63 éves.

A braganzai herceg öngyilkossági kísérlete.

(Morfium-mérgezés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

Egy fővárosi lap levelet kapott Londonból, a mely szerint Ferencz József braganzai herceg, aki a koronázási ünnepekre idesereglett fejedelmi vendégek közül itt rekedt, öngyilkosságot kísérelt meg. A herceg, akit ösmert ügyének izgalmai igen megviseltek, így akart véget vetni a kínos afférnek, amelybe ártatlanul keveredett. Megállapították, hogy Ferencz József herceg morfiummal megmérgezte magát. Hogy a mérgezés nem lett végzetessé, az véletlen szerencse, mert minden jel arra mutat, hogy a herceg jókora dózis morfiomot vett be. Most már túl van a veszélyen; bár az újabb izgalmak ágyba döntötték, nagy beteggá tették.

A mint ismeretes, egy zsaroló kompánia, mely a herceget mulatni szerető embernek ismerte, ravasz fondorlattal, tervszerűen csábította kelepccébe; furfangos módokat eszeltek ki arra, hogy áldozatukat gyanus helyzetbe keverjék. Hogy ezt mint követték el, annak részletei megváltak írva.

Mikor a rendőrbíró megtudta, hogy a le-tartóztatottak egyike az angol udvarnak mily magas rangú vendége, felkérte a hírlapírókat, hogy az esetet ne közöljék a lapokban. A „Morning Leader“ tudósítója ezt nem akarta megígérni, mire a bíró titkos tárgyalást rendelt el.

A hírlapíróknak ki kellett menniök a tereméből, de ezzel a bíró még sem érte el a célját. A sajtó szellőztetni kezdte az ügyet, interpellációval fenyegetett és július 10-én a folytatólagos tárgyalásról a hírlapokban már részletes tudósítások jelentek meg.

Az ügynek utolsó stádiuma az volt, hogy a southwarki bíró július 24-én harmadizben tárgyalta az ügyet és áttette az esküdtbíró-sághoz.

A herceget, képzelhető, már eddig is nagy izgalomba ejtette a csuf kaland. Es az a kilátás, hogy ügyét most az esküdtbíró-ság a nagy nyilvánosság előtt fogja tárgyalni, fokozta kétségbeesését.

Teljesen visszavonult a társaságtól. Barátaival hasztalan igyekeztek őt megvigasztalni és biztatni. Valósággal elzárkózott a világ elől. Az estéket azzal töltötte, hogy London rengeteg háztengerében nyomozta azt a két nőt, akik őt a kelepccébe csalták és akikkel babizonyíthatta volna, hogy ravasz fondorlattal lépre vitték.

De ezeket a nőket hasztalan kereste.

Végül elkeseredésében arra az öngyilkossági kísérletre szánta el magát, amely London magas köreiből a legmélyebb részvétet keltette a szerencsétlen herceg iránt.

Két halottrablás Aradon.

(Eltűnt takarékpénztári betétek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

Egy nagy város életében annyi a rejtelmesség, annyiféle bűneset történik, amelyről a közönségnek tudomása nincs, hogy sok esetben akkor sem nyerhet azokról értesülést, ha a sajtó a hatósági beavatkozás következtében jogosult is volna írni azokról. Erre a legfőbb indok az a tartózkodás, a melyben az aradi napisajtó, ártatlan emberek meghurcolásának elkerülése végett, mindig előljárt.

Két ilyen rejtélyes bűnügy van most az aradi rendőrhatalóságok előtt s mindakettő a halottrablás jellegét viseli magán, bár igen valószínű, hogy a törvény írott szavai szerint mindkét bűneset egyszerű lopásra minősülhet. A két bűnesetet az alábbi tudósításban ismer-tetjük.

A múlt héten meghalt Aradon özv. Schwartz Teréz, a kinek az aradi Ipar és Népbanknál betéti könyvecskével nagyobb összegű pénze volt elhelyezve. Schwartz Teréz egy nő ismerőse az özvegy asszony takarékpénztári könyvecskéjét valami módon a kezeihez kaparította s a takarékpénztárban levő összegből kétezer koronát vett fel, melyet a kivétel napján nem szolgáltatott át a takarékpénztári könyvecské tulajdonosának. Ennek következtében az asszony-rokonainak az a gyanuja támadt, hogy a „ba-

rátnó“, a kivel az öreg elég bizalmas viszonyban élt, és tudomása is volt a takarékpénztárban elhelyezett pénzről, a maga céljaira akarta a kivett összeget felhasználni. A különös esetről nyomban feljelentést tettek a rendőrségnél, a mely megindította a vizsgálatot.

A gyanúsított ismerős azonban, mielőtt a rendőrség kihallgatására került volna, a kivett összeget hiánynélkül átszolgáltatta Schwarz Teréznek. A dologban csak az volt a különös, hogy a kivett összeget ekkor már másodkézből kerítette elő, melyet beismerése szerint biztonságba helyezett. Így a rendőrség a feljelentés folytán a bűnügyi nyomozatot megejtette s az ügyet áttette az illetékes kir. ügyész-séghez.

A gordiusi csomót azonban megoldotta maga a kárvallott, aki halálos ágyán, magához hivatván az egyik aradi kir. közjegyzőt, ez előtt kijelentette, hogy a kétezer koronás összeg felvételében barátnéja teljesen ártatlan, mert az összegnek az aradi ipar és népbank pénztárából való felvételére ő hatalmazta fel.

Az egész dologban az volt a leggyanusabb, hogy mikor a pénzfelvétel történt Schwartz Teréz már halálos beteg volt.

A másik esetet az egyik aradi heti lap így írja le:

Nemrégiben egy igen szenzációs bűneset jutott az aradi kincstári ügyészség tudomására, melyet a rendőrség is a legnagyobb titokban nyomozott. Most azonban kipattant a titok, s a nyomozat eredményéről tudósítunk a következőkben számol be. Eötvös Lajosné magános nő még az elmúlt év tavaszán minden rokonság nélkül halt el Aradon s ingóságain kívül az egyik aradi takarékpénztárba 2600 korona megtakarított pénze volt elhelyezve. A minden rokonság nélkül elhalt özvegy összes vagyona tehát a kincstárra szállott, de a mikor ennek átvételére a kincstári ügyészség jelentkezett, már semmit sem talált fel. A kincstári ügyészség az esetről tüstént feljelentést tett a rendőrségnél, a mennyiben tudomására jutott, hogy a takarékpénztárból az elhalt asszony valami ismerőse a kétezerhatszáz koronát kivette. A rejtélyes bűnügyben a rendőrség a legnagyobb erőlylyel folytatta a nyomozatot a halottrablók kiderítésére nézve. Sikerült is a rendőrségnek két egyént kinyomozni, a kikkel szemben igen terhelő bizonyítékok merültek föl. Ezek egyike vette fel állítólag a kétezerhatszáz koronát is.

szólatainak s beszéltek nekünk nagy urak fényűzéséről, rabszolgák szenvedéséről, politikai versenyekről, városatyai küzdelmekről, utcai botrányokról és fürdőitete-án tete-ekről.

Kirándulásunk következő állomása kincses Kolozsvár volt. Hallottam már olyan nyilatkozatot is, mely Aradot elébe helyezte Erdély egykori fővárosának. A legtulzabb lokális patriotizmus sem jogosult még csak párhuzamot vonni a két város között. Kolozsvár valóságos kulturváros, egy kisebbszerű olasz vagy német egyetemi német városra emlékeztet, sokatigéző fejlődésnek indul, egy szóval van multja és jövője, multjában van öröm és jövőjében van remény. Késő este érkezünk oda s másnap reggel indultunk a város meglekintésére. A mint a NewYork szállodából kilépve a város főterére értem, lelkemen két érzélem vett erőt: isten és haza! Előttem állott Kolozsvár Szt. Mihály temploma, a gótika e remeke. Nagy Boldogasszony napja volt s áhitatos ének hangzott ki az 500 éves templomból. Belsejében semmi dísz s csak néhány nagyon is egyszerű siremlék nyoma. Az egyiknek latin felirata azt mondja, hogy Dietrich báróné, született Boroszló pihen alatta; a másik Rhédei Rhédey Jánosné hamvait zárja magába; ott van még a Bánfy család siremléke és Pál Sámuel szenator nyugvóhelye.

A templomon kívüli térnek minden egyes háza, minden talpalatnyi földje régmúlt idők emlékét ujtja fel. A templom mellett most

állítják fel Mátyás király szobrát. A hely, a melyen az Igazság ez apotheosisa emelkedni fog, szenvedélyes pártoskodás sugallotta sok igazságtalanságnak színhelye volt egykor. E téren hullottak le a hóhérbárd csapásai alatt Mátyás ellenfeleinek fejei; Báthory István alatt e téren állottak ama bitófák, melyekről azt mondja a költő, hogy „székelyek függnek rajta harmincnyegen“ és itt ment végbe Erdély legborzasztóbb eseménye, itt „verte kötélszék az igazságot“ Báthory Zsigmond örületes zsarnoksága 1594. aug. 28 án. Az ősök bűneit jóvá teszi egy emberségesebb utókor s adja Isten, hogy örökké ott álljon az Igazság érc symboluma, a nagy király emlékszobra s ne verje fel többé polgárviszályok zaja Erdély szép bérceinek csendjét!

Néma áhitattal állottam meg a legközelebbi mellékutca egyik egyemeletes, alacsony házikója előtt. A kaputól jobbra márvány emléklap díszíti falát, melyet a legalkotmányosabb király tétetett oda Kolozsvár legnagyobb fia emlékének hódolva. Királyi hódolat az Igazságnak! Mátyás király születése háza előtt állottam s lelkemben egyszerre két király emléke olvadt egybe és én áldottam Mátyást, a legigazságosabb és I. Ferenc Józsefet, a legalkotmányosabb királyt.

Kolozsvár kulturális intézetei s azok palotái — a két színházról eltekintve — díszere válnának bármely fővárosnak. Az egyetem új épületei a tudomány méltó csarnokai, központi épülete vetekedik a budapestivel s könyvtá-

ban két kellemes órát töltöttem a könyvtár nagytudományú igazgatójának, Erdélyi Pál társaságában. Az újonnan rendezett Hunyadi-tér gyönyörű épületsoraival egy világáros főterének benyomását teszi az idegenre s mögötte imponáló szépségben emelkedik az unitárius kollegium, homlokzatán a „Musis et virtutibus“ felirattal, az unitárius templom, mely „In honorem solius dei“ épült s a luteranosok szép temploma e találó felirattal: „Pietati.“

Igaz erdélyiesen a városban nem kiadó lakások, hanem „szállások“ vannak; de nekünk arra szükségünk nem lévén nem is igen néztük őket, hanem délutáni 4 órakor tovább utaztunk Tordára, a hova bennünket első sorban a híres basadék vonzott, melyet Aranyos-Gy resnél pillantottunk meg először a messze távolban. Zivatar vonult el éppen felette, cik-káztak a villámok s minden egyes cikkázásban Szent László csata bárdjának villogását véltem felismerhetni. Esti fél hétkor robogott át kocsink az Aranyoson átvezető fedett fahidon „Erdély remek alkotmányán“ amint a rajta elhelyezett márványtábla mondja. Idomtalan egy hidszörnyeteg biz ez, mely annyiban emlékeztet a velencei Riáltóra vagy a florencei Ponte vecchia, hogy a bejáratánál elhelyezett bódékban kínálják a híres — de rossz — tordai kalácsot. De nem akarván magunknak kellemetlenséget szerezni, nem mertük kimondani ez ítéletünket, a hogy nem mertünk előhozakodni a „tordai malac okosságával“ sem.

Véres zavargások Zágrábban.

(Horvátok a szerbek ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 1.

A Kolo horvát dalosegyesület minap tartott jubileuma alkalmából a Zágrábban összegyűlt horvát és bosnyák dalosok Ferenc József ő császári és apostoli királyi felségének közös hódoló táviratot küldtek, amelyet a horvát királynak címeztek.

Ezt az arcátlan okvetetlenkedést tüntetések követték, a melyek véres zavargásokká fajultak, s most egész Zágráb forrongásban van. A horvátok fanatikus dühvel rontanak a szerbek ellen, a kik a horvát király címzést kifogásolták.

A zavargásokról az alábbi tudósítást veszünk:

(Üdvözlét a horvát királynak.)

A Kolo horvát dalosegyesület nemrég tartott jubileuma alkalmából a Zágrábban összegyűlt horvát dalosok közös hódoló táviratot küldtek a királynak. Minthogy a dalosok között bosnyákok is voltak és minthogy a táviratot a horvát királynak címezték, a Dnevnik című belgrádi lap keményhangú cikket közölt, a melyben tiltakozott Bosznia horvátosítása ellen.

Ezt a cikket, amely tele volt a horvátok nemzeti érzését sértő mondásokkal, a zágrábi Szrbobran lenyomatta és gunyos megjegyzésekkel kísérte. Emiatt vasárnap az egyetemi ifjúság és a horvát munkáspárt nagy tüntetést rendezett a szerbek ellen. A tüntetés délelőtt kezdődött azzal, hogy a szerb bank és egyes nagyobb kereskedőcégek ablakait bevették és a falakat bekenték tintával. A rendőrség közbelépett, de a tüntetők a rendőröket is megtámadták, közben horvát nemzeti dalokat énekelve. A rendőrség tizenkét embert letartóztatott. Délben a szerb községháza és a Szrbobran szerkesztősége előtt megújultak a tüntetések. Körülbelül egy óráig tartott az ablakbeverés, míg a rendőrség szét nem oszlatta a százakra menő néptömeget. Délután 4 óra tájban a Hrvatsko Pravo olvasóterméből nagy csapat diák és munkás kelt utra és nemzeti dalokat énekelve bejárták a Jelasics-téren levő zsufolt kávéházakat, mindenütt elkérték a Szrbobrant, amelyet nyilvánosan elégettek. Azután végigmentek az Ilícán, amelynek kávéházaiban ismételték ezt a tünte-

tést. Ez alkalommal megint letartóztattak két embert. Este hét órakor már nyugodt volt a város, de későbbre megint nagyobb tüntetéseket várnak. A rendőrség kellő intézkedéseket tett a rend fentartására. A Szrbobran szerkesztőségének egyik tagját a délelőtti tüntetések alatt megverték.

(Letartóztatott közélettanácsos.)

Egy újabb távirat ezt jelenti: A tegnapi délelőtti tüntetések alkalmával a rendőrség egy közélettanácsost is letartóztatott, de mindjárt szabadon is bocsátotta. Este ismétlődtek a tüntetések a Szrbobran szerkesztősége előtt. A rendőrség a tömeget a Nikolicsi-utcába szorította, a melynek végén a tömeg egy kavicsrakást talált, mire valóságos közáport zuditott a rendőrségre. A rendőrök erre kardot rántottak és úgy verték szét a tömeget. Néhány ember megsebesült. Egy lovas rendőrt, a ki a tömeg közé rontott, lerántották a lóról. A nyugalom teljesen helyreállt.

(Az utcai haró.)

Zágráb, szept. 1. Ma este nyolc órakor, a mint előrelátható volt, az utcai tüntetések a szerbek ellen megismétlődtek, és még hatalmasabb erővel törtek ki. A szerb iskola, a szerb bank s a Medakovics palota épületét megostromolta az ezrekre menő tömeg, s mindent pusztított.

A Jelasics-tér emberekkel van teli. A szerb üzleteket teljesen szétrombolták, a cégtáblákat, redőket lerángatták. Popovics kereskedő üzletébe a tömeg benyomult.

A rendőrség tehetetlen a tüntetőkkel szemben. A rendőrök fele súlyosan megsebesítve fekszik a kórházban. A őrjengő tömeg szabadon garázdálkodik.

Fél tizkor este katonaságot rekviráltak, a mely meg is jelent.

Több előkelő cég üzletét lerombolták és kirabolták. A Csuk-féle üzletből valaki revolverrel többször kilőtt a tömegre, de senkit se talált.

Az utcákon tégladarabok röpködnek, úgy, hogy egyáltalán nem tanácsos az utcán járni.

Miután a katonaság nem bizonyult elegendőnek Belvoárról újabb katonai csapatok kirendelése iránt intézkedtek.

Parlamenti rendőrség az uj országházban.

(Érdekes újítás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 1.

Az új parlament nemsokára megújul a képviselőház tagjai előtt. Most ősszel vonulnak be a honatyák az új épületbe s ekkor nagy jelentőségű újítással fognak találkozni. A képviselői immunitásnak megváltozott formája ez az újítás, a milyen eddig csak egy parlamentnél, az angol parlamentnél található.

Nem kevesebbről van szó, minthogy a parlament területét kiveszik a rendőrség hatás köréből, s külön parlamenti rendőrséget szerveznek.

A parlamenti rendőrség a magyar királyi koronaórság lesz. Fontos lépések is történtek már ez irányban. A koronaórság alkaptánya már utasítást is kapott, hogy az órság létszámát hatvannal emelje fel.

Budapesti tudósítónk távirata szerint a koronaórság újraszervezése már meg is kezdődött s a parlament megnyitásakor már diszruhás koronaőrök fognak a parlament épületében rendőri szolgálatot teljesíteni.

Nagyfontosságú intézkedés lesz ez s nagy következményei is lesznek. A magyar parlament területére tehát eszentül budapesti rendőr nem mehet hivatalos ügyben. Ott senkit le nem tartóztathat, rendre nem utasíthat, meg nem szólíthat. Zárt hely lesz a budapesti rendőrség előtt, mint ahogy zárt hely autonómikus szervezeténél fogva a tudományegyetem épülete is. Ide sem mehet be rendőr s az egyetemi ifjak egyetemük falain belül a rendőrséggel szemben védve vannak.

Igy lesz tehát a magyar képviselőkkel is. Mint említettük, ez az újítás csak megváltoztatása, hathatósabb dokumentálása a képviselői immunitás eszméjének. Tudvalevőleg a képviselőt megvédi a törvény a rendőrséggel szemben s magyar képviselő nem köteles megjelenni a bíróság idézésére, hacsak a képviselőház a mentelmi jogát fel nem függeszti. Ezt a mentelmi jogot terjeszti ki az új intézkedés akképpen, hogy a rendőrséget egyáltalán kizárja a képviselőház területéről.

Ebben az újításban még fontos az, hogy a parlamentben a király testőrsége fog rendőri szolgálatot teljesíteni.

Másnap már hajnali 3 órakor talpon voltunk. Az Aranyos balpartján, néha száz méternyi magasságban a folyó medre felett vezet az út a hasadékhöz. Ezüst szalagként kigyózdott alant az Aranyos, messze nyugotra a felkelő nap fényében ragyogtak a torockói sziklaóriások. Öt órakor a hasadék bejáratánál voltunk. Ott áll a malom, mely emberemlékezet óta tartja Pap Juont és családját. Egyik fia, egy rendkívül értelmes fickó, a ki tökéletes kiejtéssel beszéli a magyar nyelvet, vezetett végig a hasadékon, melynek egyik sziklalfalába az Eke készítettett kényelmes utat. A hasadék nincs szélesebb három méternél, csörgedező patak hőmpölyög rajta végig s két oldalt a szakadékos, majd tükörsima sziklalfalak 400 méternyi magasságban merednek égnék. Fejünk felett egy ragyogó azurkék csik látszik, egyéb semmi s csak néha egy-egy a félelmetes sziklafal széleig merészkedő tén. Egyik lejtős meredekjén felhatolva bementünk a 80 méter mély Bajtavár, majd a vele szemben levő Magyar k vára nevű barlangba, melyben egykor üldözött menekülők, majd rablók, most pedig denevérek ezrei tanyáznak. Egy órai gyalogolás után a hasadékon túl Magyar-Peterdre értünk s ezzel visszafordultunk. Szembefött velünk a molnár nagyobbik fia, hozott „Szt. László pénzé”-nek nevezett kavicsokat s megmutatta a helyet, a hol a Szt. Lászlónak lova elbukván, — fejének nyoma még ma is látható a sziklában. Ismer-

te az egész Szt. László mondát, de nem tudta nekem megmondani, hogy ki volt az a Szt. László. Elmondtam neki s a derék olasz legény szemeiben magyar lelkesedés ragyogott, midőn meghallotta a „régidalt, régi dalt régi dicsőségről.”

Tordáról kocsin mentünk Torockóra. Vadregényes vidék vezet az Aranyos balpartján Borrévig, majd a régi híres vaskohók salakjával kavicsolt uton leereszkedve két órai kocsizás után Torockóra értünk. A falutól keletre őrt áll az 1180 méter magas Székelykő. Tar feje a felhőkbe nyulik, esőmosta nyugoti oldalán végtelen számú bsrangnyílás látható. Jól esett a tősgyökeres, értelmes magyar nép körében néhány órát tölteni. Megtudtuk tőlük, hogy Székelykő megmászása hol rövidebb, hol hosszabb időt vesz igénybe, „ki milyen utat vásárol.” Felkerestük Borbély Péter uramat, a község bíráját; bemutatkoztunk s „isten éltesse” volt a fogadj isten. A bíró felesége a vasárnapi kalács elkészítésével szorgoskodott. Abban hagyta a szitalást s végig vezetett a lakásán, melyben minden egyes butordarab tősgyökeres magyar motívumot mutat. Az asztalon, pohárszéken, „deczka-padon” ráfestve a házaspár neve s az elkészülés éve: „Borbély Péter Tamás Anna 1893.” Majd festői szépségű ruházatuk egyes darabjait mutatta meg és sirva beszélt el páratlan szépségű, egyetlen legényfia múlt évi szomorú szerelmi tragédiáját. Mi ékesszólásunk teljes latba vetésével megvígasztaltuk s folytát-

tuk utunkat Nagy-Enyed felé. Az első falu, a melybe jutottunk Torockó Szt. György volt. A 208. számú ház előtt megállítottam a kocsit s hódolattal adóztam a magyar géniusz egyik ragyogó csillagjának. Alacsony kis házikó, a mely előtt megállottam s a rajta levő márványtábla hirdette, hogy ott született: Brassay Sámuel!

Nemsokára áthaladtunk a gyertyánosi hasadékon, mely nagyszerűsége fölülmulja a torockót. Félelmetől remegett a szívünk, midőn a fejünk fölött csüngő hatalmas sziklatömbök alatt elhaladt a kocsink s mint valami lidércnyomástól megszabadulva üdvözöltük Nagy-Enyedet. Nem sok látni valót nyujt. A Bethlen kollegium kívülről csinos, belülről ódonszerű kasszárnyarendszerű épület. A megyeháza szecessziós mór stílusával elég érdekes s komor magánosságában áll a város másik végén az országház fogintézet. E város volt kirándulásunk utolsó állomása. Éjfél felé járt az idő s mi hajnali három óra óta talpon voltunk. Boldogok voltunk, midőn a vonatra szálltunk, mely bennünket Aradra volt viendő. Kábultak voltunk a fáradtságtól, közömbösen néztük a mellettünk elrepülő hegyeket. Csak midőn a Sztrigy hídján robogott át a vonat, dobant a szívem nagyot: Bem apó árnya lengett körül, egetmegrendítő csajazaj emléke éledt fel lelkemben s így kétszerre nagyobb örömmel üdvözöltem délelőtti tizenegy órakor a nyugalmat ígérő otthont: Aradot.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Színház nyitás Pozsonyban.** A pozsonyi színházban most volt a magyar színi évad megnyitó előadása *Szendrey Mihály* igazgatósága alatt. *Kuruc Feja Dávid*-ot adták. A színház a nagy hőség mellett is szépen megtelt. A darab és az előadás sikert aratott. A főszereplőket, nevezetesen *Hunyadi Józsefet*, *Andorfi-nét*, *Bácsnét*, *Bács Károlyt*, *Kőrösi Jucit*, *Gáthy Kálmánt*, *Gazdácska Lajost*, *Faludi Károlyt* többször kitapsolták.

* **Nyárai a Népszínházban.** *Nyárai Antal*, a kolozsvári Nemzeti színház komikusa, ki néhány év előtt az aradi színház tagja volt, szeptember elsejétől a Népszínház kötelékébe lépett.

* **Színészet B.-Csabán.** *Kövessy Albert* kecskeméti szintársulata, mint már jeleztük, szeptember hó 10-ikén kezdi meg előadásait Békéscsabán. A társulat titkára bérletgyűjtés céljából a héten érkezik meg.

* **Román színi alap.** Besztercén a nemzeti-ségek egy idő óta nem férnek a bőrükbe. Hol a szászok, hol meg a románok mutatják ki a lethargikus álomba merült besztercei magyarságnak, hogy Magyarországon ők az urak. Agilis és mindennekfölött összetartó tevékenységüknek érvényt is tudnak szerezni. Emellett azonban panaszkodnak elnyomatásról és türelmetlenségről, amelyet a zsarnok magyarok részéről el kell szenvedniök. Ennek a sokszor hangoztatott türelmetlenségnek illusztrálásul szolgáljon ama 3 napig tartó ünnepély, amelyet f. évi szeptember 7., 8. és 9-ére terveznek Besztercén. Az ünnepély tárgya egy román nemzeti színi alap megteremtését célzó hangverseny lesz, táncmulatsággal és népgyűléssel vegyest. Az ünnepélyre *Lukács*on, *Korován* és *Rácon* kívül Romániából több vezéregyéniséget várnak, nagyobb számban papokat, tanítókat s hírlapírókat.

Az erdőőr gyilkosa.

(Ártatlanul letartóztatott ember.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

A napokban megirtuk, hogy Soborsin mellett, a temesesti erdőben meggyilkolták *Mirk József* erdőőrt s ennek gyilkosát *Tripon Demeter* hirhedt vadász személyében már kézre is kerítette a soborsini csendőrs. Érdekes volt ebben az ügyben az előzetes nyomozat, amelyben a csendőrmester, aki a vizsgálatot vezette, tévedésből *ártatlan embert tartóztatott le*, akit a gyilkossággal gyanúsított.

Simon Lajos soborsini csendőrmester *Czircz János* soborsini lakost gyanúsította *Mirk József* meggyilkolásával. A csendőrmester le is tartóztatotta *Czircz*-et, s bezáratotta a radnai járás-bírósághoz, melynek vizsgálóbírája azonban szabadlábra helyezte mert nem talált elegendő bizonyítékot arra, hogy *Czircz* lenne a gyilkos.

Mikor *Czircz* hazament leszállott a soborsini állomáson a vonatról, már ott látta a csendőrmester s másodszor is letartóztatatta. Gyanuja ugyanis megint *Czircz*-re irányult, sőt arról bizonyítékai is voltak, hogy *Czircz* be van avatva a gyilkosságba. *Czircz* tiltakozott a második letartóztatása ellen, de a csendőrmester hosszú kihallgatás alá fogta s ekkor *Czircz* kivallotta, hogy a gyilkos *Tripon Demeter* soborsini lakos.

A csendőrmester ekkor *Tripon*-t is letartóztatatta, aki azonban tagadta s avval mentegőzött, hogy a gyilkosság reggelén a kertjében füvet kaszált a tehene részére.

Simon Lajos csendőrmester ezután *Tripon Demeter* házában és telkén házkutatást eszközölt s az egyik szénakazal aljában egy kétesövű hátultöltő vadászfegyvert talált, melynek egyik ravasza le volt törve. A vadászfegyveren pedig meglátszott, hogy a rozsdá mestersegesen van eldézve.

Tripon Demeter ezen perctől kezdve a legnagyobb izgatottságot áruolta el. Egyik ellentétes vallomásból a másikba esett, míg aztán a

szomszédok közötti volt olyan tanu, aki látta, hogy a gyilkosság reggelén a vadászfegyvere egyik ravaszát egy fejszével leütötte s annak csövét ecetes sóval kimosta s a napra kitette szárítani, hogy azon mielőbb rozsdá képződjék.

Ez a fegyver volt aztán az igazi gyilkos áruója.

Tripon Demeter ezekután belátta, hogy bűnét hiába palástolja tovább. Beismerte a gyilkosság elkövetését.

Az aradi városháza tervezője meghalt.

(Steindl Imre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

A magyar tudományos világnak gyászos nyara van: ma ismét nagy veszteségről kell beszámolnunk. *Steindl Imre*, európai híri műépítész, az új parlamenti palota tervezője, vasárnap délután svábhegyi nyaralójában hirtelen meghalt. A sorskegyetlenül sujtotta *Steindl*-t. Alig néhány hét választ el a parlamenti palota megnyitásától és éppen most, legnagyobb alkotásának befejezése előtt ragadta el a halál, még mielőtt teljes mérvben élvezhette volna azt a dicsőséget, melyre oly igazán rászolgált.

Aradnak is van része a gyászban, a mely a halálozás nyomán jár. *Steindl* készítette Arad egyik legszebb középületének, az aradi városházának terveit; e tervekkel az annak idején hirdetett pályázaton első díjat nyert.

Steindl Imre egyike volt a legjelesebb magyar műépítészeknek, a kiknek kiváló kvalitásait jól ismerte az egész külföld, sok meleg hangu elismeréssel adózva reményének. 1839. október 29-én született és Pesten elvégezve a tanulmányait, egy ideig a bécsi képzőművészeti akadémiát látogatta, aztán a budapesti műegyetemre hívták meg tanársegédnek. Itt két évet töltött, majd 1861-ben ismét visszament az osztrák fővárosba, a hol néhány évvel később aranyéremmel tüntették ki magán-épületek tervezéseért. 1869-ben mint helyettes tanár működött ismét a budapesti műegyetemen, aztán csak hamar rendes tanárrá lett.

A professzorkodással egy időben kezdődött művészpályája is. Akkor építőkben szegényebbek voltunk, mint ma; de lehetünk volna bármily gazdagok, *Steindl* olyan talentum és olyan energia volt, hogy akkor is magára vonja a figyelmet. Első munkája e téren *Arad városházának a terve volt*, a melylyel első díjat nyert. Pályázott a berlini parlament építésére hirdetett versenyen is és terve elismerést kapott. Egészen fiatal, kezdőember még, a mikor a figyelmet magára tereli, a mikor a képzőművészeti tanács tagul választja, a mikor a rajztanári s az építőmesteri bizottságokban székelt és szót kapott. Ha a bizalmat akkor előlegezték, harminc évnyi szakadatlan és fényes sikerű munkásságával utóbb rászolgált a bizalomra. Műemlékeinek fönntartására, gondozására, némelyek restaurálására is akkor kezdtek gondolni; *Steindl* tehát a műemlék-bizottságban is kapott munkát. A férfikor első esztendeiben szinte mohó *Steindl*-ben a munka, az alkotás, a teremtés ösztöne. Nevét kezdik ismerni külföldön, ott is egyre éri a kitüntetés.

Epitéményei közül legnevezetesebbek: 1869-ben a budapesti új városház terveinek elkészítésével bízták meg, az építést 75-ben fejezte be; építette továbbá a keresk. és iparbank házát; a m. kir. állatorvosi intézetet s a parlamenti palotának az építését kezdte meg. Restaurálta *Vajda-Hunyad* várát, a szegedi *Ferencendiek* templomát, a kassai székesegyházat, a

jáki apátság templomát és még sok más, legkivált góthikus stíli épületet.

Hogy az új parlament építését elhatározták, annak is már több husz esztendejénél. Törvényt hoztak, bizottságot küldtek ki, ki-szemelték az új parlamentnek a helyét. Tömlő-térnek hívták azt a helyet, a melyen az új parlament áll, s akkor az a hely meglehetősen szegényes városrész volt még. A verseny husz tervet hozott a bizottságnak, ebből díjat nyert négy terv. Az első nyertes *Steindl Imre* volt, *Alkotmány* jellegével. Tervét három ízben dolgoztatta át a bizottság; aztán őt bízták meg az új parlament fölépítésével. Az építés költségeit tizenegyedfélmillió forintban állapították meg, s azt kívánták, hogy ittlakásunk ezredik évfordulójára, 1896 nyarára, készüljön el a nemzet tanácsháza. A milléniumra, a mint tudjuk, annyira elkészült az új parlament, hogy a törvényhozás millénáris elegyes ülését falai között tarthatták meg. Azóta hat év telt el s a palotán még mindig volt dolog. Pár hét alatt készen vannak mindennel, beleköltözik a teljes magyar törvényhozás, de ezt *Steindl* nem érte meg: ő nem mehet el már a palotát fölavató első rendes ülésre.

Steindl ravatalát, a mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a műegyetem központi épületének nagy előcsarnokában állítják föl, a temetés is innen megy végbe holnap délután. A műegyetem a ravatalra koszorút helyez, a gyászestéről külön jelentést ad ki és a temetésen a tanács nevében *Rados Gusztáv*, a mérnök- és építészeti szakosztály dékánja fog bucsuztatót mondani.

Az aradi Kossuth-ünnep.

(Újabb készülődések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára, a mi nagy nemzeti ünnepünkre, minden körben lelkesedéssel készülődnek. Aradvárosa különösen szép részt vesz ki az ünneplésből, s emlékezetessé teszi szeptember tizenkilencedik napját.

A város általános ünnepén kívül, mint megirtuk, a *Kossuth-asztaltszásaság*, az ügyvédi kamara, a kereskedők köre és a munkások tartanak külön emlék-ünnepélyeket ez alkalommal. Most két újabb szervezkedésről értesülünk. A *Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egyesület* s az aradi állami tanítóképző intézet is külön ünnepség keretében teszi megkülönböztetett nappá szeptember tizenkilencedikét.

A *Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egyesület* elhatározta, hogy a közös ünnepélyen az egyesület minden tagja részt vesz, zászlóval és jelvényekkel. A közös ünnepély után az egyesület helyiségében házi ünnepély lesz, melyen *Klein Ignác* elnök tartja a megnyitót, majd pedig *Fekete Jakab* alelnök alkalmi beszédet mond. Ez alkalommal megkoszorúzzák az egyesületi helyiségben lévő *Kossuth-képet*. A nap emlékére *huszonöt koronát* adományoznak az aradi *Kossuth-szobor* alap javára, s ezt az összeget évenként mindaddig megszavazzák, míg fel nem állítják Aradon a *Kossuth-szobrot*.

Méltó részt vesz az ünneplésből az aradi állami tanítóképző. Az intézet tanári kara *Szabó József* igazgató elnökletével megtartott mai évnnyitó értekezletén elhatározta, hogy az e hó 19-ikén megtartandó ünnepen az egész ifjúsággal résztvesz. Aznap az iskolának természetesen szünetje lesz. *Szöllösi István* ajánlatára azt is elhatározta a tanári kar, hogy ő maga és az ifjúság a gyakorló iskola növendékeivel együtt az aradi *Kossuth-szobor*-al-

javára már letett összeget *ujabb adományokkal* fogják növelni. Ez lesz az intézet cselekvő részvétele a szeptember 19-iki nemzeti ünnepen.

Remélhető, hogy a századik születésnap szép anyagi eredménnyel jár az aradi Kossuth-szobor alapjára.

A Kossuth-szobor gyűjtő-bizottság, hir szerint, *felszólítja az összes aradi kulturális és társadalmi egyesületeket és köröket*, hogy az ünnepi alkalomból adakozzanak a szobor-alapra. A felhívásnak kétségtelenül meg lesz a kellő fogantatja.

Egy csőd áldozata.

(Öngyilkos bérlő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

Anyagi romlással végződött szerencsétlen vállalkozás áldozata lett Biharmegyében egy uri ember, aki 22,000 korona veszteség miatt tegnap szíven lőtte magát. A tragikus véget ért ember Rigó Vilmos a múlt év végén a berekböszörményi gróf Csáky-féle birtokot bérlő *Fleischer testvérek* társa lett, akik nem rég csődbe jutottak s magukkal rántották az új társukat is. Ez a bukás annyira elkeserítette Rigót, hogy öngyilkosságot követett el.

A szerencsétlen vállalkozó történetéről s az öngyilkosság részleteiről tudósítónk a következőket írja:

Rigó Vilmos aszódi születésű nőlen 40 éves, izraelita vallású, igen képzett és szorgalmas magán tisztviselő volt, ami előtt Berekböszörménybe került. Sokáig a gácsi posztógyárban mint könyvelő, majd mint a gyár utazója közel 20000 korona vagyont gyűjtött, a miért ki is lépett a gyár kötelékéből s mint magánzó éldegélt.

A múlt év őszén *Fleischer testvérek* földbérlők, akik a Csáky-féle birtokot bérelték, meghívták Rigó Vilmost kasznárnak s 500 korona havi fizetést adtak neki. Később 16000 korona készpénzével a kasznár *Fleischerék* bérlő társa lett. Ez összeget még 6000 koronával egészítette ki Rigó, s ezt a pénzt édes anyja aláírásával egy aszódi pénztintézetnél vette fel. A bérlet balul ütött ki. A *Fleischer testvérek* tudvalevően csődbe kerültek és Rigó is elvesztette a 22.000 koronáját.

A bérletet *Fleischerék* adóssága fejében a Biharmegyei takarékpénztár vette át, a mely a hitelezőket igyekezett kielégíteni. Az egyezkedés során Rigó Vilmosnak a pénztintézet egy rozoga malmot adott át négy évre díj nélküli haszonélvezetre. A malom helyreállítási költségeire 2000 koronát is hitelezett a bank a nagy anyagi károkkal sújtott embernek. A kárpótlást nyújtó malom *Fleischerék* keze alatt is alig volt üzemben, mert sehogy sem tudott konkurálni a forgalmasabb gőzmalommal. Pár hét előtt vette Rigó üzembe a malmot, a melyet lehetőleg jó karba is igyekezett helyezni, de a kényszerű új vállalkozás sem kecsegtette semmi reménnyel s ez végleg elvette a tönkrement földbérlő kedvét minden próbálkozástól.

Rigó az utóbbi napokban már nem is tördött malmával, szótlán és buskomor volt. Pénteken nem látták egész nap, nem ebédelt s nem is vacsorázott, hanem lakásán maradt, csak takarítónőjével beszélt köznapi dolgokról. Ejjel 11 órakor fegyver dörrenést hallottak Rigó lakása körül, de senki sem sejtett rosszat, mert azt hitték, hogy mulatók vagy a csőszök lőttek s így nem kutatták a lövés okát.

Szombat reggel nyitva találta a takarítónő gazdája legénylakását s amikor belépett a szobába, megdöbbenő látvány tárult eléje. A

gazda élettelen testtel egy szál nadrágban feküdt a földön, lába egy széken, kezében revolver, szíve táján pedig egy lőtt seb mutatva, hogy *Rigó öngyilkosságot követett el*. Már ekkor a test természetesen ki volt hülve, így orvosi segítséget nem is vettek igénybe. A halálra szánt ember széken ülve követte el az öngyilkosságot s csak egyet lőtt a szívébe, amely legott megölte.

Az íróasztalon találták meg boríték nélkül az öngyilkos utolsó levelét, amelyben bérlő társait okozza anyagi bukásáért.

TANÜGY.

(—) Somogyi felsőbb leányiskolájában a beiratások ma kezdődtek meg. Ugy az első két, mint a felső két osztályba annyian iratkoztak már be, hogy a tanulók ideai létszáma a tavalyit igen sokkal fogja fölülmulni. Az internátusba is többen jelentkeztek nemcsak a vidékről, hanem helyből is. Ez érthető is, mikor havi 60 koronáért nemcsak teljes anyagi ellátásban, hanem gondos hozzáértő felügyeletben is részesülnek a növendékek és azonfölül a német és francia nyelvben társalogva gyakorolhatják magukat. Az internátus a Batthyányi-utcában a Kiss ház I. emeletén lesz özvegy *Sváby Pálné* vezetése alatt. A beiratások az intézetbe a következő napokon délelőtt 9—12-ig, délután 2—4 ig tartanak a felsőtt leányiskola helyiségében, a siketnéma intézet épületében. (Bejárat a Hassinger és a Rákóczi-utca felől.) Az ideai iskolai évben két ujitása is lesz az intézetnek. Az V. osztályban kötelező módon tanulják a tanítóképző intézet I. osztályának megfelelően a *neveléstudományt*, fakultative pedig a *latinnyelvet*. Somogyi igazgató így kívánja alaposan előkészíteni azok tanulmányait, a kik a VI. osztály elvégzése után a tanítónői oklevélért vagy érettségi bizonyítványért fognak tovább tanulni.

A pénzügyi-bizottság ülése.

(A város nagy kölcsöne. — Az árvaház költségelbírányszata. — A tömeges tüzbiztosítás. — A városi hivatalozolgák és tűzoltók lakbérére. — Az aszfalt-kölcsön konvertálása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

A közgyűlés elé közeledvén, a törvényhatóság albizottságai sorban ülést tartanak, hogy előkészítsék a közgyűlésre kerülő ürdarabokat.

E hó 3-án, szerdán délután fél öt órakor a város *pénzügybizottsága* *Lócs* Rezső tanácsos elnöklése alatt tart ülést a városháza kistermében s azon több, igen fontos ügy kerül tárgyalás alá. A gyűlés tárgysorozatát a következőkben állította össze *Lócs* Rezső elnök:

1. *Billich* Miklós pénztári ellenőr kérvénye az iránt, hogy egy polgári takarékpénztári részvénye biztosítékul elfogadtassék.
2. A városi *hivatalozolgáknak* kérvénye lakbér utalványozása iránt.
3. A *tűzoltóknak* ugyanaz iránti kérvénye.
4. Az *árvaháznak* 1903. évi költségelbírányszata.
5. A *tömeges tüzkár elleni biztosítási* ügy.
6. Az *ujjonnan felveendő kölcsön* ügye.
7. Javaslat az *aszfalt-kölcsön visszafizetése* iránt.

A tárgyalásra kerülő ügyek között a hivatalozolgák és tűzoltók kérelme nem új. Elsőben fizetés-javítást kértek, ennek teljesítését azonban megtagadta a törvényhatóság, ez az újabb kérelmük ugyan szintén anyagi áldozatokba kerül a városnak, a hangulatból ítélve azonban, valószínűleg teljesíteni fogják méltányos és jogos kérelmüket. A pénzügyi-bizott-

ság fog ebben az ügyben véleményt adni az előkészítő-tanácsnak a kérelem teljesítése tárgyában.

A *tömeges tüzkár elleni biztosítás* ügye másodszor kerül immár a pénzügyi bizottság elé. Előbb az összes beérkezett ajánlatok felett tárgyalta a bizottság, most pedig az ajánlatok közül kiválasztott két prozozicó felett fog dönteni. A dolog ugyanis akként áll, hogy a két legelőnyösebb ajánlat közül az egyiknél az *egy éves*, a másiknál pedig a *hat éves biztosítási feltételek* voltak előnyösek.

A két ajánlatot akkor egy albizottságnak adták ki avval, hogy az számítsa ki a két ajánlat egyenértékét s a többi feltételeket is tekintetbevéve, tegyen javaslatot.

Legfontosabb tárgya az ülésnek kétségtelenül az *aszfalt kölcsön konvertálása* és az ezzel kapcsolatos *új kölcsön* ügye lesz. Mozgalom indult meg ugyanis a városházán arra, hogy a nagy összegű, hosszú lejáratu és drága aszfalt-kölcsönt konvertálja a város egy ujonnan felveendő kölcsönrel.

Evégből ajánlatra hívták fel a fővárosi pénztintézeteket, s az aszfalt társulat maga is nyolc évre terjedő ajánlatot adott be ama feltétekről, amelyek szerint ő a konvertálást kíváná.

Ez a két kölcsön ügy érdekes és fontos tárgya lesz a szerdai ülésnek.

HIREK.

Munkások harca a pályaudvaron.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 1.

Budapesten, a keleti pályaudvaron véres verekedés volt tizenkét asztalos-munkás és több szociálista között. Az utóbbiak meg akarták akadályozni, hogy az asztalosok egy sztrájk tervét meghiusítsák.

A *zágábi* asztalossegédek sztrájkja folytán a mesterek a budapesti általános munkaközvetítőhöz fordultak segédekért. Már reggel kifüggesztette az intézet az erre vonatkozó hirdetést, de mindössze csak *tizenketten* jelentkeztek, a kiknek ma este, a gyorsvonattal kellett volna a keleti pályaudvarról elutazni.

A szociálisták *ueszét* vették ennek, összegyülekeztek a keleti pályaudvaron és előkészületeket tettek a tüntetésre.

A tizenkét segéd a vonatra akart szállani. A pályaudvaron *négy ötszáz szociálista* gyülekezett, a kik közül ötven-hatvannak sikerült a *vasuti csarnokba* jutni. Itt közöttük és a tizenkét munkás között *verekezésre* került a *dolog*, s bár a rendőrség gyorsan közbe lépett, *többséket* véresre vertek.

A rendőrség a szociálisták közül *tizenötöt*, közöttük több munkásvezetőt, *letartóztatott*.

A költő hagyatéka.

— Idézék Czudar Mihály örökösait. —

Arad, szeptember 1.

Ha költőnek nevezzük a nemrégiben elhalt aradi népdalnokot: *Czudar* Mihályt, akkor a hagyatéka fölött méltán engedhetjük meg magunknak azokat a borongásokat, a melyekre az ilyen témák a toll embereit hangolni szokták.

Czudar Mihály a ki a bucsujáró helyeket elárasztotta a *Mária-látások* rimbe-szedett történeteivel, meg *Rudolf* trónörökös barangolásairól zengett misztikus versezeteket, azon kivételes költők közé tartozott, a kiknek hagyatékuk maradt, a melyet rendezni kell. Ha ez hihetetlen, bizonyosság egy hivatalos hirdetés, a mely *Czudar* Mihály hagyatékára *Bonts* Döme

aradi kir. közjegyző irodájában, szeptember 22-ére tárgyalást tűz ki.

Erdekessége még ennek a tárgyalásnak hogy arra Czudar Mihálynak „ismeretlen tartózkodású özvegyét, Gémes Verát“ megidézi a közjegyző.

Hogy miben áll a költő hagyatéka, nem közli a hirdetés. Czudar a versezeteiből házat szerzett, de azt még a költő életében elkótyavetyélték. Valószínű azonban, hogy valami ingatlan vagyon, vagy ingóság mégis maradt utána. Mert a min egyébként hátramaradt: a töméntelen sok, mindenféle zsánerű vers és versfüzet, — ezt hivatalosan akkor se nézik vagyonnak, még ha külön költő után marad, mint a minő — az Isten nyugosztalja! — Czudar Mihály volt. Azokra hiába is idéznék meg az „ismeretlen tartózkodású örökösöket.“

— **A király Pólában.** A király, — mint lapunknak táviratozzák — a hajóraj megtekintése végett Pólába utazott. Vasárnap este 7 óra 18 perckor Pólába menet Darvison át Laibachba érkezett. Ő felsége mindiárt megérkezése után kiszállott szalonkocsijából és melegen üdvözölte *Rajner* főherceget, aki már előbb érkezett a déli vasut egyik vonatával. A király negyed óráig időzött Laibachban, azután tovább utazott. Pólába délután egy órakor érkezett a király *Rajner* főherceggel és kíséretével. A pályaudvaron a helytartó, a tartományi főnök és a püspök fogadták. A megérkezést a *Miramare* yachton fényes ebéd követte. Délután négy órakor a *Miramare* elindult, hogy a hajórajhoz csatlakozzék.

— **Stauber József** lapunk felelős szerkesztője szabadságáról visszaérkezett, s a mai nappal a lap vezetését újból átvette.

— **A kiegyezési tárgyalások.** Bécsből táviratozzák, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök ma megállapodott *Körber* osztrák miniszterelnökkel, hogy a gazdasági kiegyezésre vonatkozó tárgyalásokat szeptember 5-én Budapesten folytatják. Akkora Budapestre jön *Körber* az osztrák szakminiszterekkel.

— **Beteg főhercegnő.** Póvárosi tudósítónk táviratozza: *Mária Valéria* főhercegnő *Brenner* badban megbetegedett. Bár állapota nem súlyos, mégis konzultálás végett *Guggenberg* tanárt, a brixeni hidegvíz gyógyintézet vezetőjét meghívta.

— **A püspök ünnepe.** Vasárnap, augusztus 31-én volt tizenkét éve, hogy *Dessewffy* Sándor v. b. t. t., megyés püspököt Kassán *Bubics* Zsigmond kassai püspök, *Császka* György és *Vályi* János püspökök jelenlétében püspökké konzekrálták. A csanádi egyházmegyei papság a püspök iránti rajongó szeretettel és tisztelettel emlékezik meg e napon *Dessewffy* püspökről. A temesvári püspöki székesegyházban ez alkalomból délelőtt 9 órakor hálaadó Istenisztelet volt, melyen *Németh* József főlész. püspök pontifikált.

— **Elismerés Gyulai Pálnak.** Megemlékeztünk arról, hogy *Gyulai* Pál, a jeles író visszavonul az egyetemi katedrálról. Ebből az alkalomból a hivatalos lap vasárnapi száma a következő királyi kéziratot közli:

Személyem körül magyar miniszterem előterjesztése folytán megengedem, hogy dr. *Gyulai* Pál, budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanárnak, saját kérelmére történt végleges nyugalmába helyezése alkalmából, a magyar irodalom és az egyetemi oktatás terén szerzett érdemeiért, teljes elismerésem tudtul adassék.

Kelt Ischiben, 1902. évi aug. hó 25-én.

Ferenc József, s. k.

Gróf *Széchenyi* Gyula s. k.

— **Tisza László temetése.** Nagyváradról táviratozzák. A gesztis-sírboltban ma helyezték örök nyugalomra *Tisza* Lászlót. A temetésen megjelent *Tisza* István gróf, a család többi

tagjai; továbbá *Biharmegye* küldöttsége *Szunyogh* alispán vezetésével. *Tisza* László özvegye betegsége miatt nem vehetett részt a temetésen és Abbáziából koszorút küldött. A koporsó fölött *Szabó* ev. ref. lelkész tartott gyászbeszédet, azután a család tagjai a koporsót vállukra vették és a sírboltba vitték.

— **Hieronymi Károly gyásza.** *Hieronymi* Béla kuriai bíró augusztus 29-én hatvankét éves korában meghalt Budapesten. Temetése augusztus 31-én délután negyedfél órakor volt az Üllői-ut 95. számú házatól. Az elhunytban *Hieronymi* Károly volt belügyminiszter és Arad város volt országgyűlési képviselője, testvérét gyászolja.

— **Olay Lajos és az Alkotmány.** Abban az újságharcban, amely a fonógépek ügye miatt Olay Lajos orsz. képviselő és a néppárt organuma között kitört, Olay Lajos — amint lapunknak táviratozzák — a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Barátaimhoz!

Az „Alkotmány“ emberei folytatják ellenem rágalmasaikat. A lovagias elintézés elől félrehúzódtak. Korbácsot használnom, hozzám nem lenne méltó. A sajtóbírósnak el kellett az ügyet vinnem. Tehát oda vittem. Budapest, 1902. szeptember 1.

Olay Lajos.

— **Birság a Gotterhalte miatt.** Nagyszébenből táviratozzák: Egy itteni vendéglői helyiségben, a mikor a zenekar a *Gotterhaltét* játszotta, egy fiatalember *abcugolni* kezdett. A vendéglő száz közönsége erre neki rontott, s a rendőrségnek kellett közbelépni, hogy a fiatal embert az inzultusuktól megvédje. A fiatal embert azután a kihágási bíróság husz korona pénzbírságra ítélte.

— **Közgyűlési vonatok.** F. hó 6-án Csanád-vármegye rendkívüli bözgyűlést tart. Ez alkalomból f. hó 5-én a rendszerint csak Mezőhegyesig közlekedő 4. sz. vonat Aradig (érkezés Aradra 10 óra 38 perc éjjel) és f. 6-án a rendszerint csak Mezőhegyesről induló 1. sz. vonat Aradtól (indulás Aradról reggel 5 órakor) fog személy-szállítással közlekedni.

— **Tallián Béla levele.** „A képviselőház elnöke Aradon“ című, föntartással közölt hírlunkra vonatkozólag a következő levelet vettük:

Az *Aradi Közlöny* folyó évi augusztus hó 26-iki 194. számában megjelent „A képviselőház elnöke Aradon“ című közleményre vonatkozólag kérem tisztelt szerkesztő urat, sziveskedjék becses lapjában kijelenteni: hogy Aradon több mint két év óta nem voltam s így igen természetes, hogy a *Mangra*-ügyben nekem imputált kijelentést sem tettem, sem ott, de nem tettem máshol sem különösen a kormány intencióját illetőleg semmiféle nyilatkozatot, mert azt egyáltalán nem ismerem.

Tisztelettel

Tallián Béla.

— **A hőség áldozata.** *Székesfejérvárról* táviratozzák, hogy *Schneider* Antal ezredes, a 3-ik bosnyák gyalogezred parancsnoka ma délelőtt vendéglői lakásán a hőség miatt eszméletlenül összerogyott. Súlyos betegen szállították a csapatkórházba.

— **Seefried bárók vendégei.** *Rózsahegy*ről jelentik: *Seefried* Ottó báró és neje *Augusztina* bajor hercegnő meghívására *Szmracsányi* főispán és neje tegnap ideértek. A vendégeket *Seefried* báró saját fogatán vitte nyaralójába, a hova ebédre voltak hivatalosak. Ebéd után a bárócsalád bemutatta vendégeinek a nyaralót és környékét, majd visszakísérték őket a vasúti állomásra. Kezdeményezést keltett, hogy minden ünnepi alkalommal, így legutóbb Szent István napján és a király születésnapján, a rózsahegy nyaralón két hatalmas nemzeti színű zászlót tűzzenek ki. A báróné minden nap kilovagol a környékre. Sétalovaglásain rendszeren *Rakovszky* István országgyűlési képviselő fia kíséri.

— **A városok művészi véleményezője.** A belügyminiszter leiratban értesítette Arad város törvényhatóságát a Képzőművészeti Tanács meg-

alakulásáról és egyben fölszólítja, hogy minden nagyobb középítkezés, iparművészeti ügy, festmény- vagy szoborrendelés dolgában okvetlenül a Képzőművészeti Tanácshoz forduljon véleményért és bírálatért. A leirat tartalma ez:

A valias. és közoktatásügyi miniszter, a képzőművészet rendszeres fejlesztésében mutatkozó közművelődési és közgazdasági érdekek előmozdítása céljából az 1871. évben alakított országos képzőművészeti tanácsot újjászervezte és Magyar Országos Képzőművészeti Tanács néven új központi állandó szervezetté alakította, amely a működését a király jóváhagyásával, már meg is kezdte. Ennek az újjalakított testületnek az lesz a feladata, hogy a képzőművészeti ügyek egységes és tervszerű vezetésében a kormányt a véleményével és javaslatával támogassa. De arra is kiterjed a hivatása, hogy a törvényhatóságok és község művészeti érdekeit szolgálja. Mert olyan helyi jelentőségű képzőművészet, vagy iparművészeti ügyekben, amelyek tárgyalni kívánnak, a Képzőművészeti Tanács velük közvetlenül fog érintkezni. Ezzel megvan adva a mód, hogy a vidék az előforduló nagyobb középítkezések alkalmával, vagy akkor, ha szobrot, festményt, vagy jelentékenyebb iparművészeti tárgyat akarnak megrendelni, kikérhesse a Képzőművészeti tanács véleményét és bírálatát.

— **Mattasich rokonai nyilatkoznak.** A kiszabadult *Mattasich* Géza főhadnagy adósságaira vonatkozólag a főhadnagy családja is azt a következő nyilatkozatot tette közzé a hivatalos lapban:

Tudomásukra hozzuk az érdekelteknek, hogy fiunk, illetve mostoha fiunk *Mattasich* Géza adósságaiért sem kezességet, sem bármilyen fizetési kötelezettséget nem vállalunk. Lobor 1902. augusztus hó végén.

Gróf *Keglevich* Oszkár, szül. *Mattasich* Anna. Gróf *Keglevich* Oszkár.

— **Megyebizottsági tagválasztás.** Berzován szombaton tartották meg a választást a megyebizottsági helyre, a mely az által üresedett meg, hogy *Zsivuleszku* Prokop mandátumát az igazoló választmány megsemmisítette, mivel még nem töltötte be a törvényes életkort. A választáson hetvenhat szavazatot adtak le, a melyből hetvenötöt *Seidner* Rezső nagyiparos kapott; egy szavazólapra — *Krivány* János neve volt írva.

— **A bácskai árvapanamák.** A *bácsme gyei* árvapénztár ügyéről, a *Magyar Távirati Iroda* megbízható forrásból nyert értesülés alapján a következőket jelenti: A megyei árvapénztári kezelés alig tizenkét éves, mert az árvák vagyonát 1889-ig az egyes községek kezelték teljesen autonom hatáskörben. A megyei gyámhatóság csupán a számszerű összeállításban ellenőrizte az árvavagyon kezelését. Ily módon történhetett, hogy egyes községek az árvák pénzét részint szabálytalanul, részint hűtlenül, részint pedig valósággal csalárd módon kezelték, amennyiben az árvák vagyonából tartozatlan adósságokat fizettek ki, az árvák vagyonának terhére meg nem engedett költségeket és kiadásokat róttak és végül megfelelő jelzálogi biztosítékok nélkül, sőt határtalan könnyelműséggel kölcsönöket adtak ki és ilyen módon a megyei árvák vagyonát közel 2.400.000 korona erejéig megkárosították. Mindez az 1889. év előtti időben történt. Ezek az állapotok arra indították *Latinovits* Pált, a megye főispánját, hogy egyes megyei korifeusek ellenzése dacára hozzájárasson a megyei gyám-pénztár rendezéséhez. E végre négy bizottságot küldött ki, amelyek több mint fél év óta vizsgálták az összes községek árvatári hiányait. Utoljára maradt *Ó-Becse* községe és evvel a megyei központi árvapénztár kezelése alatt álló régi községi árvatári hiányokat végleg rendezték. A legautentikusabb adatok alapján jelenthetjük, hogy az egyenes adósktól és a felelős elöljárókkal szemben érvényesítendő visszkereseti jog foly-

tán befolyandó összegekből, a tartalékalapból nyújtandó segélyezéssel és az ismeretlen árvák követeléseinek időleges felhasználásával a mutatózó hiányok csaknem teljes fedezetet fognak nyerni, úgy, hogy sem a központi Árvapénztár, sem a terheket vállaló községek nem fognak károsodni és még kevésbé fog az árvákra kár hárulni.

— **Kossuth-szobor Szeghalmon.** Az országos mozgalomból, mely Kossuth Lajos születésének évszázados megünneplése céljából megindult, dicséretes módon veszi ki a részét a békésmegyei Szeghalom községe. Az évforduló napján rendezendő ünnepélyen kívül *Arató* Lajos tanító megpendítette az eszmét, hogy a református templom előtti téren *Kossuth* Lajos mellszobrát kellene felállítani, s e célból a szükséges összeget társadalmi úton összehozni. A község képviselőtestülete szombaton tartott gyűlést, melyen a Kossuth-szobor alap javára *négyezer koronát* szavaztak meg. Egyszermind elhatározták, hogy a társadalmi ünnepély mellett, a községi képviselőtestület díszközgyűlést tart.

— **Halálos késelés a fővárosban.** Budapestről táviratozzák, hogy *Dugovics* Ferenc 35 éves kazánkovács és *Kovács* János 22 éves munkás ma este a korcsmából hazamenet, az Orczy-uton haladtak, mikor három ismeretlen emberrel találkozott. Az ismeretlenek verekedést kezdtek s egyikük kést rántva, azt *Dugovics*ba szurta. *Dugovics* a késszurás folytán összerogyott és *rögtön meg is halt.* *Kovács* is súlyos sebeket szenvedett. A tettesek megfutottak és a halottat és sebesültet a járőkelők találták meg. A sebesültet beszállították a Rókus kórházba. A rendőrség megindította a nyomozást, de eddig eredmény nélkül.

— **Görgei a bur vezérekről.** A debreceni „Szabadság” tudósítója meglátogatta *Görgei* Artúr érdekes beszélgetést folytatott vele a bur tábornokokról. A beszélgetés így folyt le:

— *Tábornok ur, kérem —* szoltam a szokásos üdvözlés után — *ez egyszer ne zárkózzék el oly ridegen, mint szokta, miheiyt valami kérdéssel állnak eléje.*

Görgei mosolygott, de nem szólt semmit. — *Tábornok ur remete-magányában is bizonyára figyelemmel kísérté a burok szabadságharcát.*

— *O igen! Mindig lázas érdeklődéssel olvastam rólok.*

— *Nem döbentette meg a hasonlatosság, mely a mi szabadságharcunk és a burok küzdelme közt oly szembeszökő?*

— *Összehasonlítás nélkül bámultam ezt a maroknyi nemzetet.*

— *És a háboru végén...*

— *Előre megmondtam, hogy nem lehet más vége.*

— *Botha, Delarey és De Wett tábornokok fegyverletételét helyeselte-e tábornok ur?*

— *Ezek a férfiak szerették hazájukat és nem tehettek másképp.*

— *Csodálatos, hogy a burok szegény Mayer Lukácsot árulónak kiáltották ki.*

— *Boldog Mayer Lukács! —* szolt *Görgei* csaknem suttogó hangon és merően nézett maga elé.

E pillanatban megbánta, hogy többet mondott, mint amennyit akart.

— *De én már akkor nem tudtam ellenállni s önkéntelenül utána mondtam:*

— *Bizony áldás volt rá, hogy meghalt!*

Görgei szeme rám villant. Azután hirtelen elfordult. Majd jobbát nyújtotta felém s gyorsan elbucszott tőlem.

Nem akarta, hogy emberfia lássa elérzékenyülni a vén katonát. Aki ötvenhárom esztendő óta él ugyanolyan súlyos vád alatt, aminő *Mayer Lukács*ot rögtön sirba roskasztotta.

— **Közgyűlés a szabad ég alatt.** A békésmegyei Köröstarcsa községe ősi eredeti módját választotta az ünneplésnek *Kossuth* Lajos emlékére. A községi képviselőtestület díszközgyűlést fog tartani, de nem falak között, hanem szabad ég alatt, a Milleniumi-ligetben. Az ünnepély további rendezésére hetven tagu

bizottság alakult. Szeptember 21-ikén fog lefolyni az ünneplés. Délelőtt még isteni tisztelet lesz a díszgyűlésen kívül. Délután pedig zeneszó mellett körmenet s ezután népünnepély a ligetben.

— **Vonatkisiklás.** Szombaton délután, a mint levelezőnk írja, repát szállított az alföldi gazdasági vasut a *kaszaperi* állomáshoz. Mikor a vonat a Géza-major megállóhelyhez ért, a mozdony hirtelen kisiklott és felfordult. A gőzmozdonyon *Palmer* János mozdonyvezető és *Zofcsák* Pál fűtő volt, kiket a mozdony rettenetesen megcsontított. A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy a vonat sokkal nagyobb sebességgel ment, mint azt az alépitmény megengedte volna. Az elindulástól a szerencsétlenség helyéig hét perc helyett négy perc alatt ment a vonat. *Palmert* és *Záfcso*kat tegnap életveszélyes égési sebekkel a mezőhegyesi kórházba szállították.

— **Hazafelő.** A kánikula egész afrikai erével égeti ránk a napját. Az emberek tikkadtan járnak, mint az elgyötrött vándor a Szaharán. A fák porlepte lombjai kicsipkésednek, megszáradnak lassacsán s bár még ugyan benne vagyunk a nyárban, egymás után igyekeznek haza a fürdővendégek. S amilyen arányban népesedik a város, oly arányban fogy a fürdővendég. A nyaralók hegyei, völgyei, berkei csöndesekké válnak, a fürdőhelyek „kurszalónjai” sajátságos melabus színt nyernek. Míg a kis menyecskék a kéklő távolban nem minden busz érzés nélkül fogadják a fürdőidény lovagjának a vasuti kocsi nyújtott bucsuvirágbokréját, az itthon maradt férjecske életében is némi változás áll be. A kis menyecskék (igazi vagy színlelt) örömmel borulnak a férjek keblére s valahol messze busan susognak a fák, sirva bug a vadgalamb, a százados fákat ölelő repkény ornyedetten hullik alá, a tenger békés zöld vize pedig durcásan fodorozza föl az ezercsipkés hullámát, sajnálja azokat a gömbölyű hűfőhérvállakat, melyeket szabad volt vízzel körülölelnie — a szezonban.

— **Két betörés.** Vasárnap éjjel, mint tudósítónk írja, két betörés történt *Mező-Kovács*háza községben. *Lovász* Albert parasztagazda házának utcai ablakát sárral benyomták, s a szobába hatolva, feltörték a szekrényt, melyből *ezerkét* koronát elloptak. A másik betörést *Schnell* Lajos nékmesternél követték el. Itt kinyitották a konyhaajtót s azon át mentek a lakásba. A szekrényből, melyet szintén feltörték, harmincöt koronát vittek el.

— **Szökés egy színesznővel.** A fővárosi rendőrséget szenzációs ügy foglalkoztatja. Egy Budapesten és Bécsben általánosan ismert dzsentrif család huszonhárom éves tagját, a ki a fővárosi és bécsi mulatóhelyeken törzsvendég, atyja leküldte Budapestre, hogy egyik itteni banknál 83.000 koronás chequet váltson be. A fiatal ember eleget is tett atyja rendeletének, beváltotta chequet, azonban a pénzzel s egy fővárosi színésznővel eltűnt. Az apa feljelentésére most a rendőrség körözi a szökevényeket.

— **Tűz.** *M. Dombegyháza* ról írják: Vasárnap délután fél három órákor tűz ütött ki *Filperger* György földbirtokosnak dombegyházi pusztáján. A szerűn felrakott 60—70 öl hosszú szalmakazal gyuladt ki ismeretlen okból s a tűz az egész kazalt elhamvasztotta.

— **Vizbefuult önkéntes.** Megrendítő szerencsétlenség történt a biharmegyei Fugyi-Vásárhelyen gyakorlatozó nagyváradi 4-ik honvéd gyalogezredben. A tikkasztó hőség elől a Körös hűsítő habjaiba menekültek a gyakorlatról hazatért katonák, kik közül *Horváth* János egyéves önkéntes tizedes is volt. Mint a katonai szabályzat előírja, a fürdőző területet először kikémllették és aztán megjelölték azt a helyet, hol a fürdés szabad. A fáradt katonák és több önkéntes vidáman lubickoltak a

különbek sekély vízben, midőn hirtelen segélykiáltást és hörgést hallottak. A bajtársak pillanat alatt a hang irányába usztak és megrémülve látták, hogy egy fiatal társukat a nem is sejtett örvény magával ragadta és az a vízben lelte halálát. Az esetről nyomban értesítették az ezredparancsnokságot is és *Magyar* Nándor honvéd hadnagyot Nagyváradon, kinek a szerencsétlen végű önkéntes unokaöccse volt.

— **A négyfeleséges ember.** Gernyeszeg község előjáróságának hivatalos bizonyítványa szól a négyfeleséges emberről. A bizonyítvány fényes példája a helyesírás nem tudásának, annyit azonban meg lehet érteni belőle, hogy *Bohár* Tódornak négy felesége volt: két „hűttes” és két „hűtletlen.” Hogy mi köze ehhez a hivatalos bizonyítvány-nak, s hogy érti, az rejtély. A ritka példány csodabogár így hangzik:

Ellől Járó Sági bizonyítvány. Mely szerint az Gernyeszegi ellől Járóság hivatalos hitelességgel bizonyítja hogy *bohár* Tódor Gernyeszegi életőségű itt is született s szülei élnek vagyontalan sem ingó sem ingatlan nincs. Az visselette nem valami kítő dolgozni nem szereti és *felesége hűttes volt kettő és hűtletlen újból kettő összesen volt négy demég egyel sem vált aravalló hogy megálljen.* Ameljett az Gernyeszegi ellől Járó hivatalosan bizonyítja. Kelt Gernyeszeg 1902. augusztus hó 19 *Vajda* Péter községbíró *Szöcs* Vasziúka tanu *Szabolldi* János tanu.

— **Egy játékos, a ki nyer.** *Trouville*ből jelentik, hogy ott egy *Power* Harison nevű yanke baccarat-ban egy napon 530.000 frankot nyert. *Power*, a ki most *Vichybe* utazott, *Aixles-Rains*ban és *Trouville*ban néhány nap alatt összesen 1.800.000 frankot nyert kártyán. Ezenkívül a *deauvillei* löversenyeken is 300.000 frankot nyert. A nevezett francia előkelő fürdőhelyeken óriási szenzációt keltenek az amerikai nyereségei, aki pedig még mindig mögötte marad a mi *Szemere* Miklósunknak, aki egy éjjel több mint három millió koronát nyert.

— **Különös üzletárak Porter áruházában.** A közönség tájékoztatására még egyszer ide iktatjuk a tegnapi számunkban közölt nyílt levelet. Mai napól kezdve szeptember ötödikéig bezárólag: reggel fél 6 órákor nyitom és este 9 órákor zárom Nagy Áruházamat a Szabadságtéren. A vidéki közönség kényelmére intézkedem ekkép, hogy a nap bármely szakában fedezhesse nálam a tanuló ifjuság szükségletét. Különös figyelmet érdemel taneszköz, cipő, ing és kalapraktárom, melyet ez alkalomra körültekintő gondnal szereltem fel. A nagy választék, szigoru gyáriárak, párosulva a közismert fénykép kedvezményvel, bizonyára szaporítani fogja áruházam számos barátait. Kiváló nagyrabecsüléssel. *Porter* Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Glesinger* József urnak aradi izr jótékony egylet javára gyűjtött adományokért köszönetét fejezi ki *Deutsch* Mór elnök.

— **Az aradmegyei kórház betegforgalmának kimutatása** 1902 augusztus haváról: Maradt a múlt hónap 122 fi, 93 nő, e hóban felvétellett ápolásra 158 fi 80 nő, összesen ápolatott 275 fi, 173 nő = 448. Ezek közül elbocsájtott gyógyulva 66 fi, 36 nő, javulva 40 fi, 38 nő, gyógyulatlan 15 fi, 11 nő, meghalt 13 fi, 7 nő, összesen fogyatkozás 134 fi 92 nő, maradt ápolás alatt 141 fi, 81 nő. Összesen 222; ápolási napok száma 5849.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

SPORT.

— **Kerékpárversenyek Ujvidéken.** Az agilitásáról ismert *Ujvidéki Kerékpár Egyesület* szeptember hó 7. és 8-án a Budapesten székelő Magyar Kerékpáros Szövetség Ujvidéken tartandó ezidei országos kongresszusa alkalmából ünnepségekkel kapcsolatos nemzetközi bajnoki kerékpárversenyeket rendez, melyen a „M. K.

Sz. 1 km.-es országos bajnoksága, Magyarország 100 km. es és Délmagyarország 10 km.-es és Újvidék 1 km.-es bajnoksága kerül eldöntésre. A kongresszus tagjainak fogadtatására városzerte nagy mozgalom indult meg. Nevezési zárlat szeptember 5-én este 9 órakor. Nevezések Mayer József titkárhoz (Mayer-szálló) küldendő. A versenyekben több motor és többféle gép fog közreműködni. Eddigi biztos indulók: Bihary Magyarország sokszoros veretlen bajnoka, Löwy, Husztólesz, Katzer, Gerger Európa bajnoka, Péter, Novák, Simó, Bauer, Poszert.

Tolvaj vendégbarát.

(Aki meglopja házigazdát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

Turcsa tolvajt kerített kézre tegnap Boros Kálmán aradi csendőrmester. Különös passziói voltak ennek a tolvajnak, s egyike volt azoknak a hivatásos tolvajoknak, kik csak bizonyos körülmények között lopnak.

Kindó Kálmán a neve ennek a tolvajnak. Mezőtelegi illetőségű csavargó, aki már többször meg volt büntetve. Az a különös szenvedélye volt ennek a embernek, hogy mindig azokat lopta meg, kik őt vendégül látták maguknál. Előbb összebarátkozott az emberekkel, hozzájuk szállott, mulattatta a házigazdát és családját, végül aztán elszökött, s magával vitt néhány értékesebb emléket.

Legutóbb is meglopott egy embert. Ez a meglopott ember Siklován Tódor glogováci lakos. A kerítésen keresztül mászott be az udvarára s onnan elemelt egy értékes szűrt. Siklován feljelentette ezt az aradi csendőrségnél, mely erélyes vizsgálatot indított.

A vizsgálat során kiderült aztán ki a tettes. Siklován elmondta, hogy egy Kindó Kálmán nevű emberrel az nap, mikor a szűrét ellopták, összebarátkozott s elvitte a házához.

Tőle aztán elment s valószínűleg éjjel bemászott, mikor már ismerte a házat.

A nyomozás Kindó után megindult s a szálak Radnára vezettek. Azonban itt is úgy bukkant rá a csendőrség, hogy panasz volt ellene lopás miatt. Szállást kapott egy Sztojka György nevű radnai embernél, akinek úgy fizette meg a vendégszeretetét, hogy egy ládáját feltörte és abból elloptott 60 koronát, s egy csomó ruhaneműt. Azonban itt sem akadtak rá a különös tolvajra. A szálak innen Komádiba vezették a nyomozó csendőröket. Ott Kim Ferens gyomai historiakereskedőt lopta meg, kinek utitársa és vendége volt. Kindó ennek ellopta az összes historiáit, sőt még a felső ruháit is, úgy, hogy a szegény ember nagy zavarban volt, mikor a vendéglőben reggel fölkelve, eltűzödni akart, de ruháit nem találta. Később jött csak rá, hogy Kindó vitte el.

Kindó talán még többet is lopott volna. Boros Kálmán aradi csendőrmester Revész András csendőrrel azonban nyomon követték a tolvajt s letartóztatták. Kindó beismerte összes lopásait s most már a radnai járásbírósg fogházában ül.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az urbéres erdő-manipulációk ellen.

— Kommentár a kishalmági esethez. —

Arad, szeptember 1.

A mai szomorú gazdasági viszonyok között szerencsésnek érezheti magát az olyan község, a melynek még erdője van. Azonban, úgy látszik, ép ezek nem tudják megbecsülni ezt a kedvező helyzetet. Példa rá a kishalmági urbéres eset, a mely röviddel ezelőtt bőven volt ősmertetve e lapban.

A kishalmágiaknak szép értéket képviselő tölgyfa-állományuk volt. Es mi történt vele? A kishalmági urbéresek eladták egy bécsi cégnek, még pedig minden hatósági engedély nélkül. A vétel minden törvényes szankció elkerülésével történt meg. Igaz, hogy a megyei közigazgatási-bizottság ezért tízezer korona pénzbírságot huzott rá, az is igaz, hogy az illető cég ezt megfizette, — de az is bizonyos, hogy a cég szívesen fizetne még egyszer tízezer koronát, csak hogy egy ily kedvező vételhez jusson.

Első pillanatra alig képzelhető el, hogy mint történhetett az meg, hogy egy urbéres község oly nagy mennyiségű fát eladhasson, a nélkül, hogy a hatóság tudomást szerezzen róla. A községi előjáróság bizonyára tudott róla; ha tudott, mért nem tett erről jelentést fölöttes hatóságának. Csak nem védekezik azzal, hogy az erre vonatkozó törvényeket nem ismerte?

Mert, hála Istennek, vannak írott erdő-törvényeink, de végrehajva, úgy látszik, csak ezután lesznek.

Tudomásom van róla, hogy ugyanebben a járásban most is készül egy kisebb kaliberű erdő vétel, a melynél szintén egy bécsi cég a vevő.

Most már a hatóság közbenjárását is bele vonják, mert azt már ők is képtelen dolognak tartják, hogy egy urbéres község minden hirdetés mellőzésével eladta a tölgy-állományát, anélkül, hogy azt legalább szabad versenytárgyává tette volna. Most az előjáróság szépen megindokolva kéri a felsőbb jóváhagyást, sok okot igyekszik felsorolni az eladásra: hátha sikerül a felsőbb jóváhagyást kinyerni. A legfőbb ok, a mire hivatkoznak: a szegénység; a rossz termés, az adó hátralék nagysága, és úgy mondják, ha szabad kézből adatik el az erdő, meglesz mentve a község a nyomortól.

Nos, ami ezt illeti, ilyen módon sem a közigazgatási bizottság, sem a tisztelt előjárók nem mentik meg az urbéres gazdákat. Igenis, segítve csak lesz rajtuk, ha az eladás alá kerülő erdő nyilvánosan és szabadverseny útján, a hatóság közbejöttével árverés útján adódik el; ezt rendeli, különben az 1879. évi XXXI. t. c. is. Ugyis minden faállományt, mielőtt eladásra kerül, az erdőgondnokság felelősséggel és azt csak ezen becslés összegén felül tett ajánlat mellett lehet csak eladni. Azt hiszem, hogy az urbéres erdő-tulajdonosok már ősmertika 19416. számú, 1882. július 30-án kiadott földmívelési miniszteri rendeletet, de azt nem respektálják. Ugyanez a rendelet az 1879. évi XXXI. t. c. 2., 4., 17. § ai alapján az erdőnek rendszeres kezelését írja elő, úgy szinte a 1878—1882. évi igazságügyminiszteri körrendelet is kimondja, hogy a fairtási jog megváltása fejében kihatandó erdőterületet maguk között fel nem oszthatván, az erdőt ezután is mint közös vagyont tartoznak kezelni.

Mindebből kitűnik, hogy urbéres erdő csak is nyilvános uton értékesíthető.

Hogy vége legyen a visszaéléseknek minden eladás nyilvánosan és a szabad versenynek helyt adásával történjék. Akkor holmi bécsi kereskedők nem igen fogják Magyarországot boldogítani.

(Csermő.)

Kohn Lajos.

Szeszület.

— Szeptember 1. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12'80—13— korona mmázsánként.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 1.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 15.000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanevek közül zab és tengeri 5 fillérrel drágább. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.63— 6.64
Buza 1903. áprilásra	6.96— 6.97
Rozs októberre	5.93— 5.94
Rozs 1903. áprilásra	6.15— 6.16
Zab októberre	5.45— 5.46
Zab 1903. áprilásra	5.76— 5.77
Tengeri szeptemberre	5.43— 5.44
Tengeri 1903. májusra	5.40— 5.41
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.65— 6.66
Buza 1903. áprilásra	6.97— 6.98
Rozs októberre	5.92— 5.93
Rozs 1903. áprilásra	6.15— 6.16
Zab októberre	5.45— 5.46
Zab 1903. áprilásra	5.74— 5.76
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.41— 5.42
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	689.25
Magyar hitelrészvény	737.50
Leszámitolóbank részvény	468.50
Rima-Murányi vasmű részvény	504.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	717.50
Közúti vasút	639.—
Városi villamos vasút részvény	337.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 1.

Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék 4%	97.90
Magyar arany 4 1/2%	418.60
Magyar ezüst 4 1/2%	100.—
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeregyorsjegyek kölcsön	203.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	163.—
Osztrák papírbárdék	101.00
Osztrák járdék ezüst	101.60
Osztrák járdék arany	121.50

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Írta: Hardy I. D.

(64)

(Folytatás.)

Grey néma hallgatással figyelt Kitty szavára, midőn a leány elhallgatott, felugrott és hevesen kiáltott:

— Kitty, nincs veszteni való időnk! Vallomást mértékadó helyen is meg kell ismételned, különben a lelkedre veheted unokabátyád halálát!

— S ha vallomásom nyilvánosságra jön, akkor hugomat adom át a hóhérnak, kiáltott Kitty zokogva.

— Nem, Kitty, arról szó sem lehet, holdkóros ember nem felelős a cselekedeteiért, melyeket ilyen állapotban követ el. Nincs az az esküdszék, mely Helént elítélné! De a vallomásodból kiindulva, talán lehet más nézőpontokat találni . . . ki tudja, véletlen idézte-e elő George halálát? S aztán ki kell hallgatni ezt a Fitzallant, ki annyira ismeri Helén természetét. Hogy nézhette ez az ember Helén alakját Rayének? Oh Kitty, ha az Isten is úgy akarja, vallomásod meg fogja o'dani ezt a titkot. A teendőnk most az, hogy sietve visszatérünk Angliába s ha ott vagyunk, bátorságot kell szerezned, édesem, s megtenni a kötelességedet!

— Hubert ezt . . . ezt nem tudom megtenni!

— Kell, hogy megtegyed, kedvesem! Hát hóhér keze által haljon meg Ray? Hát utána haljon Aya nénéd is; aki valósággal a második édesanyád volt?

— Nem, nem, — zokogta a leány, — ez nem történhetik meg, nem szabad megtörténnie; vallani akarok . . . utazni akarok haza Angliába és elmondok ott mindent, mindent, amit tudok, — folytatta szenvedelmes kitöréssel a szegény leány.

— Tudtam én azt, egyetlenem, hogy te megleszed a kötelességedet, — susogta Grey orvos megindultan, — s most ne veszítsünk egy pillanatot sem, azonnal beszélj anyámmal s legkésőbb két óra múlva mindnyájan utban leszünk Anglia felé! S meg fogod látni, Kitty, hogy ez a Fitzallan követett el valami pokoli gonoszságot. Sohasem bíztam ennek az embernek a becsületes voltában! Mielőtt szólnál másoknak, beszélj előbb Helénnel, mond el neki, hogy mit láttál s hallgasd meg, mit fog rá feladni. A többi aztán majd meglássuk!

Fitzallan orvos vallomásának, mely terhelő volt Rayre, természetes következménye volt, hogy a két család közt a jó viszony elhidegett. Pacivalné azonban azért nem vesztette el az orvosi kezelő módjához való bizalmát s mivel Helén George halála óta nagyon szomorú állapotban volt, minden gyógyszer hiábavaló volt, a szegény asszony az utolsó módhoz folyamodott, elhatározta, hogy Helént magával viszi Londonba s tanácskozik az orvossal. Helén maga fáradtan szenttelenül egyezett bele ebbe az elhatározásba, — George halála óta nem volt ránézve semmi érdeke az életnek s csak a többiek megnyugtatására egyezett bele, hogy elmegy Londonba. Gertrud is csatlakozott kettőjükhez, féltette a nényét s mivel Sarolta egy holminszteri családnál jól volt elhelyezve, tanácsosabbnak tartották, hogy Holminsterben maradjon arra az esetre, ha Ray izenne valamit, vagy hivatna valakit.

Fitzallan azonnal sietett szót fogadni a hívásnak, hogy nézze meg Helént és szemmel láthatóan megijedt, mikor észerevette azt a szomorú változást, mely a fiatal leány állapotában beállott. Egyedül találta Helént: Percivalné Gertruddal együtt a belügyminiszteriumba ment, remélte azonban, — ahogy az öreg gazdasszony mondta az orvosnak, — hogy még kellő időben visszatérhet és beszélhet Fitzallan orvossal, hogy meghallja véleményét Helén állapotáról.

— De gyermekem... gyermekem, mi történt önnel? — kérdezte az orvos, ki mindig igazi részvételt volt Helén iránt, a fejét csóválva.

— Ah igen, — bólintott a fiatal leány, — nem jól érzem magamat. En ugyan nem törődnek velem, — tette aztán hozzá élénkebb hangon, de a többiek aggódnak miattam s a kedvükért eljöttem Londonba, hogy az orvos ur megnézhesen.

— Tehát meg kell kísérelnünk, hogy önt

ismét kissé erőre kapassuk, — szölt a doktor bátorító hangon — ha fizikailag jobban fogja magát érezni, akkor az idegei is másképp viselik majd magukat!

— Alig binném — felelt Helén komolyan — a kedélyállapotom az oka, hogy a testem is ilyen nyomorék.

Az orvos szinte ijedten nézett a betegére: Helén akarata nem függött több: az övétől, külön nézetet alkotott magának a betegségről!

— Ah igen, — felelt aztán mégis nyugalmat erőltetve magára — bizony, önkénel most szomorú napok járnak! Hogy vannak a többiek?

— Hogy vannak? — kiálotta Helén, csaknem megvetően — azt hiszem, ezt nem kell kérdeznie s én nem is tudok erről beszélni, — folytatta bágyadtan — olyan rettenetesen fáj a fejem.

— Tehát próbáljuk meg elaltatni: az még eddig mindig használt.

— Ah igen, — szölt a fiatal leány, fáradtan dőlve hátra a divány sarkában,

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep és vasárnap, valamint a radnai búcsőnapokon jön Radnáról egy gyorsvonat este 8 óra 23 perckor.

NAPIREND.

Szeptember 2. Kedd. Róm. kath. naptár: Jusztusz. — Protestáns naptár: Jusztusz. — Izraelita naptár: Rosch. Chodes. — Görög-keleti naptár (augusztus 20.): Sámuel. — A nap két 5 óra 5 perckor, nyugszik 6 óra 21 perckor. A hold két 5 óra 15 perckor, nyugszik 6 óra 11 perckor. Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett illesztetem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

NYILTTÉR.*

Ma kedden

a Japán tea és kávéház
KERTHELYISÉGÉBEN
NAGY KÁROLY

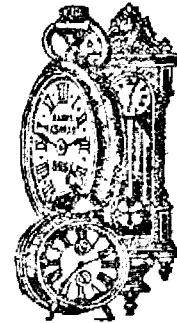
Jó hírű zenekara

Hangversenyez.

Kiváló tisztelettel:

Braun és Schuch

Millennium-sörszarnok és étterem
tulajdonosok.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás
mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára,
aranyárak kivitelű háza

BRÜX, 270 sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra " 5.80.
Valódi ezüst lánccal frt 1.20.
Nickel ébresztő óra " 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czímmel van ki-tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1900

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az Arad sz. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN,

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabdaság-tér 21. sz.)

a beiratások szeptember 1-től mindennap d. e. 10—12-ig, d. u. 4—7-ig tartanak.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, czimbalom, magánének és minden fuvóhang. Mint melléktárgyak: zeneelmélet, összhangzat an, zeneszerzés, zenetörténet, karének, kamarazene, zenekariskola és zongoraösszjáték ugyanazon tanterv szerint mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

BAYER-BETTELHEIM IDA, (felügyelőnő) zongora és zeneelmélet.

KISS KÁROLY, czimbalom.

KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) gordonka, zongora és kamarazene.

MÜTTERMÜLLERNÉ-LENGYEL ERZSI, zongora- és zene elmélet.

SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.

SCHREYER JAKAB, zongora.

UNGER MOR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.

WEICHHART AURORA, magán-ének.

Az intézetben a fentebb nevezettek kivül szükség esetén néhány segédtanár is tanít.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 korona, a felső osztályokban 12 kor., fuvóhangszerekre 3 kor. Előre fizetendő.

BEIRATÁSI DIJ 6 KORONA.

Az igazgatóság figyelmeztetni kívánja saját érdekükben a növendékeket, hogy a beosztás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozásra mielőbb jelentkezzenek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a

Kiadóhivatalban:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Mándor

könyvkereskedésben, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésben, Atzél Péter-utca.

Kerpel Izso

könyvkereskedésben, Andrassy-tér.

Özv. Kubina Béláné

papírkereskedésben, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papírkereskedésben, Andrassy-tér.

Özv. Hammerschlag L.-né

dobánytőzsdéjében, Andrassy-tér.

Lészay Sándor

dobánytőzsdéjében, Andrassy-tér

Kis tőzsdében

Templom-utca.

Kohn László

Waggongyarban.

Hoffmann József

szerszerműkereskedésben, Forray-utca.

Madame Betta Ascher

tanít német, francia, angol és olasz nyelvet. Értekezhetni 3 és 5 óra között Zrinyi-utca 5. 1540

Megvételre keresek

egy használt, de még jó karban levő rugós homokfutó vagy Steyer kecsit. Ajánlatok állomásfőnök Uj-Szt.-Annán. 1525

Kereskedő segéd

(keresztény) kézmű, divat és rövid-áru szakmában, azonnali belépésre alkalmazást nyer. Ajánlatok kéretnek Wild Jánoshoz, Elek. 1537

Egy korcsmahelyiség

kiadó október, esetleg november 1 től. Értekezhetni Ekes Józsefnél, Kápolna-utca 19. szám. 1532

Két vidéki iskolás fiu

szerény feltételek mellett intelligens háznál felvétetik. Bővebbet Aulich Lajos utca 15. szám, földszint jobbra.

Szép, erőshangu pedálos, alig használt

c z i m b a l o m

jutányosan eladó. — Megtekinthető Honisch L. István műtermében, Szabadság-tér 16. sz. 1506

Egy intelligens családnál

3—4 iskolás fiu teljes ellátásra felvétetik, ugyanott oktatásban is részesülnek. Czim Özv. Szeredy Istvánné, Lipót-utca 12. 1538

2454—1902. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A világi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Deutsch J. József budapesti lakos végrehajtónak, Atzél Péter aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni 2000 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében, a világi kir. járásbíró területén lévő, Arad-megyében fekvő,

1. A muszkai 199. számú tkvben az A. + 1. sor, 674 hrsz. a felvett ingatlanságra 48 korona;

2. A muszkai 272. sz. tkvben az A. + 1. sor (691—692) hrsz. a felvett ingatlanságból Atzél Pétert illető hányadára 720 korona;

3. A muszkai 281 számú tkvben az A + 1. sor (693—694) hrsz. a felvett ingatlanságra 1602 korona és végül;

4. A muszkai 317. sz. tkvben az A + 1. sor 673 hrsz. a felvett ingatlanságra 170 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok és ingatlan hányad az 1902. évi szeptember hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor Muszka községhez tartozó megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan hányad becsárának 10% -át, vagyis 4 kor. 80 fillért, 72 korona, 160 korona és 17 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik törv. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1902. évi július hó 15-ik napján, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

kir. járásbíró.

1539

4700—1902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság aradi cég végrehajtónak, Spilmann Albert és neje aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni 278 korona 75 fillér tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad városában fekvő, az aradi 5998 sz. tkvben A. + 1. sor. 262/a. 2a. hrsz. a felvett ingatlanra az árverést 1650 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi szeptember hó 17-ik napján délután 3 órakor a kir. törvényszék 112. sz. irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át, vagyis 165 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 23-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

kir. tvszki bír.

1535

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatával, mely egy pár nap alatt elmulasztja Széplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arczfoltosságot. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik. Minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

==== Nappal is használható! ====

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy téglanyknak 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsaszín és orám színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

==== Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ====

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálójánál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

Árak 1 forinttól feljebb.

BRASSAY TESTVÉREK

fűzőgyára

Arad, Forray-utca.

A közeledő őszi idényre ajánlják dusan felszerelt

fűző-raktárakat.

Leánykáknak

alacsony szabású kényelmes fűzők és egyenes tartók.

Hölgyeknek

a legújabb francia és angol modellek után rendelésre és készen.

==== Fűzőkermék nagy választékban. ====

Fűzőjavítások és tisztítások elfogadtnak.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Kérjük a mélyen tisztelt hölgyközönséget becses megrendeléseivel megtisztelni.

Kiváló tisztelettel Brassay Testvérek.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Állást keresők,

valamint állásban levő intelligens urak

tekintélyes keresletre

tehetnek szert a

Gizella egyletnél.

Megfelelő eredményt elérők állandó fizetésben részesülnek. Vidéki jelentkezők írásbeli elintéztést nyernek. Szóbeli fölvilágosítás naponta 9—11-ig nyerhető a Gizella egylet arad főigynökségénél **Andrássy-tér 3. szám. II. emelet.**

1521

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
a tauczi országút melletti rak-
tárból.

704

Gyomorbetegeknek!

Mindazoknak, kik meghűlés vagy a gyomor túlterhelése nehezen emészthető, nagyon meleg, vagy nagyon hideg ételek avagy rendetlen életmód által gyomorbetegekben, u. m.

gyomorhurut, gyomorgöres, gyomorfájás, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban

szenvednek, egy házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatása már évek óta kipróbálva van. Ez az

HUBERT ULLRICH-féle gyökér bor.

E gyökérbor kitűnő, gyógyképesnek ellismert gyökérből, jó borral van készítve, erősíti és élénkíti az ember emésztési szervezetét, a gyökérbor elhárítja az emésztési zavarokat és elősegíti az új egészséges vér képzését.

A gyökérbort kellő időben használva, a gyomorbajt már csirában elfojtja. Nem szabadna tehát annak használatával késni. Feszületek, mint **fejfájás, felbűfögés, gyomorégés, felfuvalkodás, rosszullét hányással**, melyek **űdült gyomorbajoknál** mindig gyakrabban lépnek föl, számtalanszor már néhányszor ivás után megszűnik.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei mint **szomatizmus, almatlanság, valamint vértorlás a máj, lép és vegerészervekben (hämorrhoidális betegség)** a gyökérbor által gyorsan eltávolítatik. A gyökérbor megszünteti az **étvágytalanságot** és könnyű székeles által eltávolítja a gyomor és belekben felszaporodott idegen anyagokat.

Sovány, sápadt arczzsint, vérhiányt, erőtlenséget, legtöbbnyire rossz emésztés, csekély vérképzés és a máj beteges állapota okozza. **Étvágytalanságnál,** **idős bányadtságnál és kedélyeltompaltságnál,** valamint gyakori **fejfájás, almatlanság** következtében sok ember lassan elpusztul. **Gyökérbor** a **gyógyulást elősegíti és erősíti.** — Gyökérbor gerjeszti az étvágyat elősegíti az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcserét és vérképzést, megnyugtatja a felegyázott idegeket és új életkedvet ad. Számos ellismert és hálaírat bizonyítja ezt. — **Gyökérbor kapható üvegekben 4 fnt 1.50 és fnt 2. — a gyógyszerárakban** Arad, **Szt-Miklós, Glogováz, Ó-Pécska, Német Szt-Péter, Székesút, Varjas, Monostor, Vih, Orozifaiva, Fibus, Güttenbrunn, Mária-Radna, Lippa, Kovaszinoz, Világos, Agris, Ternova, Tár, Nadas, Pankota, Zaránd, Komlós, Ó-Szt-Anna, Új-Szt-Anna, Kurtios, Simánd, Szt-Márton, Bosa, Kevermes, Kunágota, Tornya, Battonya, Szemlak, Perjámos, Sándorháza, Pészak, Billed, Bogaras, M-Jécsa, Gyertyámos, Kis-Bocskerek, Új-Bessenyő, Szt-András, Gyarmat, Temes-Rákás, Topoloveoz, Józseffalva, Belinoz, Lugos, Kizdia, Buttyin, Bokszeg, Beros-Ján, Csermő, Kis-Jenő, Sikió, Székudvar, Elek, Kőtegyháza, Gyula, Új-Kigyós, Apáczka, Megyes-Buzsák, Mező-Kovásháza, Tót-Komlós, Orosháza, Mezőhegyes, Pityáros, Csánád-Palota, Nagybánya, Egres, Szerb-Szt-Péter, Hatzfeld, Lovrin, Nagy-Kikinda, Szakálháza, Mehala, Bököcs, Temesvár stb. valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországnak és Ausztria-Magyarországi városok gyógyszerárakban.**

FÖLDES KELEMEN és **HAJÓS ÁRPÁD** urak gyógyszerárak Aradon, 3 és több üveget eredeti aron Ausztria-Magyarországi bármely helyen küldenek gyökérboraimat üvegekben.

Óvakodjunk utáztatoktól! 1407

Kérjünk határokon túl

HUBERT ULLRICH-FÉLE GYÓGYFÜBORT.

Zálogzédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

A ménesi körjegyzői irodában

egy a jegyzői teendők minden
ágazatában teljesen jártas

egyén

havi 60 korona fizetés és tel-
jes ellátás mellett

azonnali belépésre
kerestetik.

Személyesen jelentkezők előny-
ben részesülnek.

Ménes, 1902. évi szeptem-
ber hó 1-én.

Kovacevits György,
körjegyző.

1536

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2502

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.